

Braşovi Lapok

Ára 5 lej

Szombat
1931 * július 11

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

155. szám
XXXVII. évfolyam

Ára 5 le

POP GHITÁNAK IGAZA VOLT

Írta: MIKES IMRE

Bukarest, július 9.

Pop Ghita volt kultuszminiszeri államtitkár néhány nappal ezelőtti hosszú cikket írt a „Patria”-ban. Ez a cikk márcsak szerzőjének jelentős és különösen kisebbségi vonatkozásban fajsúlyos egyénisége miatt is megérdemelte volna, hogy feltűnést keltsen. Sajnos, a megjelenés időpontjában Maniu lemondásának hullámai mosták a politikai partokat, s így nagy általánosságban észrevétel nélkül siklott el még a magyar köztudat is Pop Ghita írása mellett.

A cikk a székelyföldi választásokkal, illetve a székelyföldi mandátumok igazolásával foglalkozott. Ismeretes, hogy a választásokkal kapcsolatban még Averescu tábornok és Bucsan volt államtitkár is kifakadtak: leszögezték, hogy ami a Székelyföldön történt, az durva és otromba önkény volt. Ez a megállapítás nem jelentéktelen dolog. Előre a marsall — tekintünk el a napi politikától — Románia legnagyobb fia közé tartozik. Ha szó esik róla, mindig így jellemzik: A marasesi Leonidas.

Mint politikust sokan támadják, sőt le is becülik. De mint nemzeti hőst glorifikálják. Ő és Presan jelentik a román glorie-t. Hogy kissé profán legyek, csak a temetése mutatja majd meg igazán, ki volt a honfiai presztízs szempontjából.

Ha tehát a marsall azt mondja, hogy a Székelyföldön rut visszaélések és felháborító hamisítások történtek, akkor Jorgának igazán kötelessége lett volna a választásokat megsemmisíttetni. Annál is inkább, mert a professor a parlament nyílt színe előtt jelentette ki, hogy az ország büne nagyobb, mint az ő akarata. A székelyföldi önkénnyel kapcsolatban alkalma lett volna akaratával a Bünt meg bílicselni.

Szép gesztus lett volna, Kár hogy nem tette.

Bár ő maga is elismerte, hogy a szegény, bekötött szemű Igazsággal nagy bajok történhettek a három székely megyében.

De mégsem tette. Mert ha megteszi, akkor kénytelen új választást elrendelni s így elveszített volna néhány mandátumot, melyek a magyaroknak jutottak volna. Hát inkább tűrte, hogy a Bün győzedelmeskedjék az Akarat felett. Be kíváló, ruganyos, testhezálló, politikai akarat ez. Ide-oda lehet hajtogatni, tetszés szerint lehet formálni, védekezni vagy támadni vele.

— Adok a mandátum helyett egyebet! — mondotta a miniszterelnök az egyik székely megye tárgyalásánál. — Adok majd engedményeket, melyek többet használnak, mint néhány képviselői hely...

Sajnos, a magyar parlamenti csoport belement ebbe a teljességgel bizonytalan ügyletbe. Belement és vesztett. Veszt még most is.

Ezért van Pop Ghitának igaza.

*

Ugyanis a cikk, melyre hivatkoztunk, éppen azt fejt ki, hogy mandátumkérdésekben a kisebbségi pártoknak nem szabad cseppnyi engedékenységet sem tanúsítaniuk, sőt tüzőn-vízen át ragaszkodniuk kell ahhoz a kevéshez, ami az amugy is rossz törvény szerint megilleti őket. A kisebbségi ügy az igazság kérdése: az igazság sohasem indulhat ki az igazságtalanságból. Nem lehet egyrészt megadni azt, ami nem volt, ha másrészt elveszük azt, ami már meg volt.

A parlamenti képviselet joga a legmagasabb jog: előtte és mögötte áll mindennek. Itt kell kezdeni a dolgokat. Minden kérdés megoldása előtt a jogosított képviselet ügyét kell maradéktalanul elintézni. S minden kérdés megoldása után a jogosított képviselet kell leginkább védelmezni, hogy ennek segítségével azután minden egyéb szerzett jog is megőrizhető legyen.

Azt írja Pop Ghita, hogy a nemzeti-parasztpárt kormánya a kisebbségi kér-

dést a leglelküimeretesebben szándékozott megoldani. S miután saját kisebbségi múltjának tapasztalataiból tudta, hogy ennek előfeltétele a tökéletes népképviselet, (ők maguk is mindig e ponton rugták össze a patkót Tisza Istvánnal) tehát a választásokat feltétlen törvényességgel bonyolították le. Sőt egész politikai koncepciójuk is a nemzeti-ségi probléma alapos megoldásában állván, már a gyulafehérvári pontokon is kihangsúlyozták a tökéletes kisebbségi népképviselet programját.

Maniu a választások után meg is kezdte a nemzeti-ségi kérdés megoldását: de a nagy munkát végrehajtani nem lehetett. Azonban ez az egyetlen kormány mely alapjában ismeri a kisebbségek ügyét s annak fontosságát s éppen ezért a megoldás munkáját jó helyen kezdte: a választásokon.

Szabad választások nélkül nem lehet séges őszinte és demokratikus kormányzat. Enélkül pedig nem oldható meg a kisebbségi kérdés, mely belsőleg, elválaszthatatlanul összefügg a demokrácia nagy kérdésével. A demokráciával áll az egész nép minden joga és jóléte, de különösen és feltétlenül a kisebbségek joga és jóléte.

S ezért, — fejezi be Pop Ghita — a székelyföldi törvénytelenül szerzett mandá-

tumok igazolása több volt a jogtalanságnál: meggondolatlanság volt. Sőt több volt a bűnnél is: hiba volt.

Már pedig a hiba az egyetlen, ami a politikában megbocsáthatatlan.

Ha Jorga és kormánya a nemzeti-ségi kérdésben csinálnak is valamit, az nem lehet végleges sem, tartós sem. Nincs alapja. Elfújja az első szél.

*

Az események — ámbár csak néhány nap telt el a cikk megjelenése óta — Pop Ghita gondolatmenetét teljesen igazolták. A beígért engedmények nemcsak nem lettek tartósak, hanem meg sem születtek. Hallottunk ugyan valamit harangozni magyar egyetemi fakultásról, magyar szabad-iskoláról, érettségiről, — de a liberális szél elsodorta a hangokat. Ellenben szó sem esett a magyar vasutasok tömeges kidobásáról, a magyar tisztviselők nyugdíjmegvonásáról s mégis itt kopognak az ajtókon.

Nem engedményt kaptunk, hanem elengedményt. Nem bocskört, hanem ostort.

Pop Ghita román szempontból állapította meg azt, hogy nem bűn, hanem több ennél, hiba történt. Mi magyar szempontból szögezzük le ugyanezt. Az alkura, amely létrejött, valóban csak a Talleyrand-i axióma alkalmazható: C'est plus d'une crime, s'est un vice!

Persze, jóhiszemű hiba. Sőt éppen ez a jóhiszeműség volt a hiba. A tulzott jóhiszeműség. Mely azt hitte, fel lehet adni a harci álláspontot egy hangsúlyozottan erkölcsi vonatkozású, alapvető je-

lentőségű kérdésben. — ha az ígéretek elég hangosak és kecsesgetők.

Mely azt hitte, jobb ügyeskedni, Jorgától Filipescuhoz, ettől meg Cuzához velocipédézni, mint a régi román recipé szerint nem kérni, hanem lenni.

Alku történt, ha jóhiszemű alku. Aki pedig alkudozik, az lágyít a hangján, aki alkudozik, az enged.

S éppen ezt nem volna szabad. Hisze, az áru ugyanis többé áll mimagunknak is mint amennyit e nagy krízisben egyáltalában kérhetünk érte.

Alku történt s ezért elgyöngült a hang éppen abban a pillanatban, amikor nagy és bölcs professor európai programja az elbocsátott magyar vasutasok tragédiájának, az ebek harmincadjár került magyar tisztviselők balsorsának, a kulturpolitika láncairól leoldott lédércének s minden egyéb ígéretek megszegésének Mazuri-tavába fulladt.

Ha a parlamenti csoport úgy vérezdök meg, hogy harc közben sebet kap, nem fedezi kellőképpen magát, megcsuszlik: teljes erővel állhatunk mögötte.

De így azt kell mondanunk, ha jóhiszemű volt is az akcióprogram, mégis csak Pop Ghitának volt s van igaza.

Persze, nem az az egy-két mandátum fáj nekünk, amit valószínűleg ki sem lehetett volna küzdeni. A mandátumokat megirtuk sokszor már, nem becsüljük túl. Sőt sok esetben kevésre. Két-három képviselővel több nem jelent tulzott eredményeséget.

Csak nagyobb erkölcsi tőkét. Erre kellett volna kicsit jobban ügyöznünk. Előre ez a tőke a mi vagyonunk.

A jobb- vagy baloldali orientáció kérdése a nemzeti-parasztpártban

Pop Ghita: Erdélyben kétszázezer olyan román paraszt él, aki Oroszországban volt a forradalom alatt

Bukarest, július 9.

A Maniu visszavonulásával a nemzeti-parasztpárt kebelében beállott zavarok nem szűntek meg. A párt — azt lehet mondani — olyan forroágásban van, mint amilyenben külön-külön volt a nemzeti párt és a parasztpárt, mielőtt egyesültek.

Maniu visszavonulásával ismét előtérbe lépett a kérdés, hogy a pártban melyik árnyalat domináljon. Vlad Aurélnak, a Curentulban megjelent feltűnéstkelítő cikke amellel foglalt állást, hogy a nemzeti parasztpártnak a jövőben jobbra kell tolnodnia.

Erre a cikkre felel ma

az Adeverulban Pop Ghita volt államtitkár a ki, ellenkezőleg, amellel foglalt állást, hogy a nemzeti parasztpártnak baloldali orientációt kell felvennie. Felhívja cikkében a figyelmet arra, hogy Erdélyben körülbelül kétszázezer olyan paraszt él, aki Oroszországban volt a forradalom alatt, vagy pedig az Egyesült Államokban töltött el évtizedeket. Ha a Bu-

karestben hatalmon levő urak tudnák, hogy ezek a parasztok mikről beszélnek, úgy másképpen gondolkodnának és másképpen kormányoznának. A parasztság élet-halál harca folyik le szemünk előtt, fejezi be cikkét Pop Ghita — és ennek a harcnak a kimenetelétől függ annak a burzsoáziának a sorsa is, amelynek védelmében Vlad Aurél a Curentulban fellelte szavát.

Értesülésiünk szerint holnap, a nemzeti parasztpárt hivatalos lapjában, a Dreptateában közlemény jelenik meg, amely Vlad Aurél nyilatkozatát nem hitelesnek minősíti.

A munkásprobléma generálisi megoldása

Jutalmat kap, aki önként távozik a CFR.-től

Bukarest, július 9.

A humor birodalmába illő köriratot küldött szét Jonescu tábornok, a CFR vezérigazgatója. Heltai Jenőnek a Family Hotelben megfestett országába való már ez a különös férfiú, aki naponta „örvendeztetni meg” csodálatos agyszüleményeivel Románia vasutas társadalmát.

Ezuttal egy rendkívül kedves ajánlatot tesz Jonescu generális az ő szeretett vasutasainak. Magyarul úgy lehetne legjobban lefordítani, hogy Jonescu ur azt kívánja nekik: menjenek el bizonyos helyre. Tesz nekik ugyanis egy propozíciót:

Mindazok a vasutasok, akik ez év július 16-ika és szeptember 1. között lemondanak állásukról és önként távoznak a CFR kebeléből, jutalmat kapnak. Mégpedig ebben a sorrendben:

1. Aki egyévtől két évig terjedő ideig szolgálta a vasutat, az kap egyhónapi teljes fizetést, pótlékkal, lakbérrel.

2. Aki két évtől öt évig terjedő időig állott már szolgálatban, az kéthónapi fizetést kap.

3. Aki öt évnél több időt töltött el a vasutnál, annak jutalma három hónapi végkielégítés. Csak menjenek az ördögbe!

Ja, még valami: levonják a négy és fél százalékos adót és a taksákat.

A körtávirat úgy néz ki, mintha csakugyan vice volna.

Ha azonban meggondoljuk, hogy éppen most jelent meg egy rendelet, mely egyszerűen ajándékozási ajánlat nélkül dobta ki a magyar vasutasokat, akkor rögtön láthatjuk, hogy olyan tömegekről van szó, amelyeket máról-holnapra úgy is ki lehet rugni.

A „jutalom” tehát csak annyi, hogy nem lábbal rugnak, hanem kézzel löditanak.

Egy új sport, amelynek világrekordere Jonescu.

CSATLAKOZÁS VELENCEBEN

Irta MÁRAI SANDOR

Az élet kinos és feszélyező véletlene, mikor valaki hajnali négy órakor a pelencei Santa Lucia vasútállomáson találja magát, anélkül, hogy a legkisebb kedve lenne Velencéhez. Két óra hosszat nincsen csatlakozás. Sehol egy hordár. Nap-pali világosság a teljesen kihalt városban. Egyetlen mozdony sem sípol. A vonatvezető s a fűtő, akik Genovából ideig hozták a vonatot, ott a pályaudvaron azonnal lefeküsznek egy padra, fejük alá gyűrnek kabátjukat s elalszanak. A néhány utas, akik a hajnali órában elvergődtek ideig, közöttük egy elmebajos, akit két ápoló kísért. Milánóból a jöhrű velencei bolondokházába, elszélednek.

A város, mely mindenki emlékében úgy él, mint egy ünnepély, a jókedő és ünneplésszerűség tetőfokán, a fortissimo pillanatában, most mintegy előadás után tűnik, mikor még nem sepertek fel, a színpadot rendetlenül elhagyták. Egy óra múlva érkeznek a diszlemezők s a takarítókasszonyok. Reggel, délelőtt, vagy este, hajóról vagy repülőgépről, mindig teljes üzemben tünt Velence, gondolatokkal, káprázatokkal és alsónadrágos ablakokkal, harangszóval, sőtésszemű és dallamos torokhangon zsaroló bennszülöttekkel, bel-lezzöl és grandezzával, trachomával és kolerahajlammal, de nappal is valahogy szerepeltéssel és lampionokkal. — mindig, mintha éppen ünneplene valamit, a multat, vagy a jövőt, vagy egyszerűen csak az életet. A Szent Márk tér, a nagy kanális, a kőkötőoszlopok, az elveteg kis hidak, az emberiség emlékében mint egy pathetikus és szentimentális színlelőadás kulisszái élnek, elnyúlhatatlan parázssal, nincs az a német utazási iroda, mely propaganda irataival ártani tudna neki. De most, e pillanatban, reggel négykor, nem ünnepl Velence semmit. Úgy érzem magam, mint aki a hátsó kiskapun lépett be valahová, felhajtott gallérú karbonári köpenyben, s gyors pillantással végre meglesli a meztelen valóságot.

A város legmélyebb, hajnali lánát alussza. A hold már lefektűt, a nap még nem kelt fel. Az időközi állapot önfeledtsége teljes. A város szívelettel tagokkal horkol, idomtala bájjal, az éjszaka szennye és páráiba fulladva, Gyorsan járok fel és alá a kanális mellett, találokra betérek szűk utcákba, „lazasan jegyzek”, mint aki tudja, hogy minden pillanat drága. Így sohasem láttam még, s talán soha nem is láthatom majd Velencét. A világ egyik legjompásabb diszleztől láthatom most, mintha a zsinorpadlásról nézném, a kulisszák hátsó falát is látom, a pókhálót, a szerkezetet.

A nagy kanálisról fojtó, lugos klór-szag csap fel, az utcák szellőztetnek. A házak ablakai távo, a kis terek márványpadjaiban emberek alszanak, a legyek lomhán másznak az alvó koldusok arcán. Meleg van, alattomos meleg. A fény valahogy ok nélkül való, a napot nem látni sehol, az óriási színpadot alulról világítják, mint Rotschild színházában. Egyetlen osteria nincs nyitva most. A gondolatuk feketén sorakoznak a hidak alatt, most igazán koporsószerűen hatnak, mintha valamilyen tömegszerecsénység után várná a tetemeiket e sokszűz koporsó. A Szent Márk tér galambjai, mielőtt hirtelen óráikat megkezdik a téren, a mellékutcaiban csapargognak most, a szemeket és hulladékokat kutatók. Egy-egy girhes macska kuszok le álmosan a tetőkről, kalandos éjszaka után, lomposan s macskajajosan vándorog haza.

Egy téren ülök le, a márványpadra. Mintha középkori városba tévedtem volna be, ahol a pestis kiirtotta a lakosságot. Alattomos szagok terjengenek, pállott olaj, rothadó szemét és élelmiszerek szaga. Amit a város narancshegyén és halfejekben épszaka elhajigált, az még az utcán hever. Ez nem az idegenek Velencéje. Nem a nászutasok Velencéje, galambokkal, melyek a fiatal asszony vállára szállanak. Egy zsufolt, hanyag, középkori város hever itt papucsban, nagyszorú rongyaiban. Szemben egy fogorvos lakik, az első emeleten. Mellette egy könyv-kötő. A sarki vendéglő kerti asztalain öreg házaspár alszik, ronyokban, egymás mellett, mint a hitvesi dupla ágyban. Az asszony bugyriát feje alá gyűrte s félkarjával átölelve tartja, mint egy kispárnát. Minden vidáki, nagyon öreg és szennyes. Mintha sohasem láttam volna még ezeket a színeket Velencében: lehet, hogy egy óra múlva, ha a hivatalos nappal kezdődik, a dallamos gondolatokkal, rendőrkkel és pincérekkel, műrongyokat aggatnak ki a város falaira, regényes szemetet hintenek el, pathetikus tárgyakat raknak ki a műkereskedők üzleteik elé, s hatóságai személyek csillogó patinát kennek fel a házfalakra. De most, reggel négykor, szegény az egész, elkopott, kővénült, egyszerűen mocskos és sivár. Homályosan sejtem, hogy amit most lá-

tok, az az igazi. A velencei kirakat mögött él egy szomorú, csendes, fáradt és öreg város, az alkoban ahová a kuncsaftok nem látnak be. Egy város, mely már nem megy se felfelé, se lefelé. El, Emlékei lenyomják. A turisták állandó extázisra kötelezik. Reggel négykor csak egyedül. Ejjékor még a Santa Lucia s a Donna-e-mobilét kell énekelnie a daga-palota előtt. Saját bájától, állandó kecsétől megcsömörölnie alszik most, norkolva, gyomorhangokkal. Rettenetes dolog a siker. Itt látni. A világhír kötelez: még egy Velencét is kötelezi állandóan úgy hatni, ahogy a világ elvárja tőle.

Valamikor uralkodott. Most már csak a világ legszebb vidéki városa. Szépségének titka tele van kozmetikai trükkökkel. A palóságban öreg, beteg, fonyadt és fáradt.

Van így benne valami megható. Egyszer csendesen járok, benézek nyitott ablakain, a homályos szobák déliesen szegényes tárgyait bámulom. Egy baldachinos ágy függőyei közül, a szoba hátteréből, öreg és írás meztelen női láb csüng le alétlan. A kanarik kalickáiban kendő alatt alszanak. Az egyik asztalon ételmaradék hever, kenyér, sajt, félüveg pörösbor. Lehet, hogy Casanova vacsorázott itt éjszaka, s pütymalkor odébb állott a nyitott ablakon keresztül. Van valami titokzatos ebben a városban, így is, ahogy önfledelet megmutatja magát. Kaland, vér és szenvedély atmoszférája helyett van most benne valami kispárn-

Nivea-Crème: Lei 16,00 — 72,00

napfürdőzést is

meg kell tanulni, azaz a napfürdőzés előtt, amelynek sohasem szabad nedves bőrrel történnie, dörzsölje be testét erősen

NIVEA - CRÉMEL - OLAJJAL

Mindkettő tartalmazza — mint ebben a nemben egyedülálló bőrápolószert — a bőrrel rokon összeállítású eucerint, mindkettő csökkenti a fájdalmas lesülés veszélyét, mindkettő csodásan megbarátja bőrt, még borús idő mellett is.

Beiersdorf & Co. S. A. R., Braşov, Strada Iuliu Maniu 39

sias gyámoltalan és szomorú. A kis és nyomorult üzletek, ahol az élet a krajcáros használat nagyobb nyereséget, nem remélhet soha, alázatosan sorakoznak egymás mellé, csukott fa-redőnyeikkel, melyen alszivarog a raktár penetráns szaga. A gyümölcsárusok utcájában járok. A levegő itt olyan, mint egy ünnegházban, nedves és terhes. A narancs friss olajszagát élesen kiérezni ebből a szagkaparodásból, ahogy a pikula szavát kihallani az orchesterből. Nagyon messze szól egy gyenge kis harang. Pár perccel később valami mozgásféle megy át a városon. Aztán emberi hangot hallani. Az emberi hang német. Az egyik mellékutca-ból lép elő a hang tulajdonosa, loden-kabátban és bajor kalappal fején, s egy kecskeszakállas, sportsapkás kisértőnek ezt mondja: „Frech sind die Leute, dass muss man ihnen lassen. Die Bader ham sie per zehn Lire gerechnet”.

A hang tulajdonosa és a sportsapkás az állomás felé mennek, hátukon a turistaszakállal. Rögön utánuk megjelenik az egyik karsu hid alatt egy gondola. Rend-száma 187.13 B. Ez a gondola kell a legkorábban Firencében. Tulajdonosa egy öreg velencei, k nem tud aludni. Félkézzel hajt, másik kezével hátát vakarja. Lehet,

hogy ebben a hajnali órában nem is kienekre vadászik, csak sportol, vagy egészségügyi sétáját tartja, ahogy ez velenceihez illik, a vizen. A hőség minden perccel sűrűbb, a klór-szag erősebb. Ez a világítás, ez az éles, fehér aranyfény a házak falán, ez már Velence, a hogy a prospektus igéri. Egy óra múlva megkezdődik az előadás, teljes orchesterrel. Az egyik szobából olyan krakogást hallok, mint mikor egy bronchitiszes ember, még ha velencei is, felébred. A házak az első tisztá napfényben ragyogni kezdenek, teátrálisan. Ez is szép, de ezt már láttam. Egy félóra múlva már indul vonatom. Az első gyümölcsárustól két narancsot veszek, s elindulok visszafelé, a pályaudvarra. Az elébb még ingadoztam, de most már elhatároztam, hogy nem maradok itt és továbbutazom. Ha az ember egyszer megtanulja az életben, csak az érdekes, ami a kulisszák mögött van, akkor teljesen kilegíti egy óra reggel négy és öt között Velencében, s mikor a lakosság és a turisták felkelnek, akkor a maga részéről elutazik, vagy lefekszik. Ez szisztéma dolga. Kezdek szerezni lenni. Nekem már elég az az idő, amennyi egy csatlakozáshoz kell Velencében.

Kisebbségi államtitkárság helyett kisebbségi, esetleg:

Magyar minisztert a kormányba!

— mondja a felőrő Bratianu György

Az új politikai hatalmasság érdekesítő nyilatkozata a helyzetről

Bukarest, július 9.

Eppen egy esztendeje, hogy merész elhatározással önálló szerepkört ragadott magához a politikai élet örökösén pergő, folyton változó, szenvedélyes színjátékában, de még ma is a kezdő drámai színdarab, de még ma is a kezdő drámai színdarab, mert egész egyénisége feminin, nőies lány, félénk, szerény.

Pedig az elmúlt év folyamán adáz harcokat kellett megvívnia önálló szerepkörre megvédésére és biztosítására. Rendkívül nehéz volt a debütje. Az egykor legdallamasabb primadonnával szemben kellett állania a sarat, a sokáig győzhetetlen primadonnával, aki nem tűrt vetélytársat, féltékeny volt a végtelenségig. Csak azt engedte ki a karból, a statiszták közül, aki teljesen behódolt eszélyeinek. Már meglehetősen kíváncsi az utóbbi időben, elvesztette híresszínpadit applomját, biztonságérzetét, súlyos hibákat követett el, megmaradt azonban fölényes rutinja és multbeli dicsősége.

A választások egyik meglepetése a Bratianu György elnöklése alatt álló liberális párt várakozáson felüli eredménye

„Együttműködés különösen a magyarsággal!”

A politikai együttesnek aligha kétségbevonható tényezője most már Bratianu Georgehe, akit minden bizonnyal a nagy emberek fiainak közös átkja: az örökös árnyékbánál és háttérbeszorítottágot tett annyira rutinalanná, félénkké, hogy ez még most is, az önálló kiállás és szerepvállalás egy teljes esztendeje után, megérzik a magatartásán. Az oliverális oligarchia pártinaszticizmusa a jasi egyetem egyik professzori katedrája mögé akarta rejtetni s ha emellett az utóbbi időben elnöke volt is az ottani szervezetnek, ez is csak statisztika szerep volt lényegében. S ime, az elcsenészéscsésére szánt sarjából a változott körülmények mégis komoly vetélytársat teremtetek: a politikus-vér nem aludt meg a nagy aktor fiában.

Igen, nincs még olyan rutinja, mint a politikai színpad hagyományos, koturnusos szereplőinek, még szinte esetenül mozog, de már vannak sikerei és vigyáz arra, hogy derékba nem törjön a karrierje.

Divatban van most is, akár egy évvel ezelőtt. Sőt: jobban. Előtte egy belga újságíró interjuvolja.

Nehezen ereszkedik sajtó-beszélgetésbe. Szabadkozik és legszívesebben írásban szeretne pontosan körülírt kérdések-

volt. A politikai szinkritikusok határozott sikerként könyvelték el. Tulajdonképpen nagyobb sikernek, mint azt, hogy

egy évvel ezelőtt fellépésével térdre-kényszerítette a nagy primadonnát, a ki elvesztette a fejét s összezavarta a felbonásokat.

Vannak, akik azt tartják, elsősorban az egykori jasi statisztika érdeke: hogy a híres primadonna észretért s nem kezdett kétségbeesett, toporzékoló sértettségében kétfaragási szerepet játszani akkor, amikor az egész ország népe ujjongott a restaurációnak. Biztos, hogy ebben jó adag az igazság. Ha más nem, hát legalább az a düh és bosszuvágy is igazolható látszik, amellyel az oliverális párt a megaláztatást a fiatal vetélytársnak minden módon visszatéríteni igyekszik.

Most újból áll közöttük a kíméletlen harc. A tragikává vált primadonna, a valaha ünnepektől hőső megszilárdította ugyan összeköttetésével a pozícióját, de a drámai szende ennek ellenére tért hódít továbbra is. Már nyert ügye van. — Annyira nyert ügye, hogy ezt már félté-

re válaszolni. Óvatos, nyilván tart tőle, hogy tulsokat mondhat.

— Ellene voltak és vagyok a speciális kisebbségi államtitkárságnak, mert ebben inkább választófalat, mint összekötő kapcsot látok. — formulázza gondosan a mondanivalóját s ismételtlen ellenőrző, jól értettem-e meg. — Szerintünk pedig reális közeledés és együttműködés kell a kisebbségekkel és különösen a magyarsággal, amely a legzámottevőbb kisebbsége az országnak. Ezt jobban szolgálná az, ha például

kisebbségi magyar, vagy más szakemberek és népek hivatalos képviselői ugyanugy helyet kapnának a kormányban, mint bármely többségi politikus.

Nem külön kisebbségi minisztérium élén, hanem bármely reszortnál, ahogyan ezt az ország általános érdekei megkívánják. Ez volna a helyes megoldás.

— Hogy mit gondolok, milyen irányban várható a politikai helyzet fejlődése? Azt hiszem, előbb-utóbb vissza fogunk térni a pártkormányzás rendszeréhez. Persze olyan értelemben, hogy a kormánypárt a komoly munka eszköze és ne koteria-érdekek szövetségi képviselője legyen a hatalmon.

KI JÖN KORMÁNYRA?

Természetesen elkerülhetetlen ezek után a kérdés, melyik párt a legösszebilisabb?

— Nem bocsátkozhatom jóslásokba. A Duca-féle oliverális párt? Ugyan.

Akinek szeme és füle van, tisztában lehet ennek a csökevénynek a szálamas helyzetével.

De mit is beszéljek erről? A mult hét megmutatta, hogy állunk ezzel a párttal.

— A koalíciós lehetőségeket illetőleg ma nagyobbak a kételyeim, mint bármikor eddig. A jelenlegi súlyos helyzetben egységes kormányra van szükség. Adott körülmények között a mi pártunk is kész vállalni a kormányzás felelősségét.

Ezt teljesen komolyan mondja, hittel, önbizalommal.

A nemzeti parasztpárt helyzetét és a Maniu-rejtélyt érintve, akaratlanul is érdekes kijelentést tesz:

— Maniu visszavonulása Erdélyre összpontosította a figyelmet.

Ismert pártkormány, a figyelem Erdélyben, a ducisták viasszasorítottága — mindez csak azt a benyomást kelti bennem, hogy ezek szerint

alighanem Gogának van igaza, aki aperescanus kormányt helyez kilátásba a Jorga-kormány utódjául.

Nem is titkolom ezt a következtetésem. Nem nyilatkozik erről. Nem akar jóslani. — hangoztatja újból.

Közben félpercenként üdvözlök kézfogással s kikököntök megfontelt, tartézkódó óvatosságra lágy hüvösségéből.

Végül szinte restelkedve sajnálkodik, hogy nem mondhat többet. Belátom, van oka a rezerváltságra. Meg kell még jobban alapoznia, egészen egyenesbe kell hoznia a karrierjét. A sértett primadonna egyre féltékenyebb szemmel és füllel lesi minden mozdulatát és szavát a politikai színpadon. A kis szendének vigyázni kell, ha hőső akar lenni. Már pedig lassan, de — nyilván biztosan jelenetről jelenetre tör a cél felé. Jóslásokba persze igazán, róla sem lehet bocsátkozni manapság..

Körösi Sándor.

— NAPSZURÁST KAPOTT HASELBECK OLGA, A BUDAPESTI OPERA MŰVESZNÖJE. Budapestről jelentik: Hasebeck Olga, a magyar kir. Operaház művésznője, aki jelenleg balatoni villájában nyaral, napszúrást kapott. Az énekesnő súlyos állapotban szállították kórházba.

A Hoover-ajánlat elfogadása után:

Az egész világon reménykedő hangulat vett erőt

Az amerikai közvélemény a háborús adósságok elengedése, illetve leszállítása mellett foglalt állást

Franciaország lassan teljesen elszigetelődik

London, július 9.

A Hoover-féle moratórium tervének elfogadása után

hallatlanul nagy frissességgel élénkült fel a világpolitikai élet, amelynek reprezentánsai most ismét alkalmat nyerne az érdeklődés gyújtópontjában való megjelenésre a londoni konferencián.

Amerika és Franciaország már hivatalosan is bejelentették, hogy elfogadják az angol kormány meghívását és a londoni Hoover-konferenciára elküldik megbízottait. Az értekezletre meghívták Németországot is, mint a legközelebbi érdekelt felet.

A londoni konferencia a jövő hét szerdáján kezdődik. Két csoportra osztva foglalkozik a moratórium elfogadásával felmerült problémákkal. Külön tárgyalják le a gazdasági és technikai kérdéseket a szakértők útján, majd a politikai szakértők tárgyalják le a technikai határozatok végleges megoldási lehetőségeit.

Az Amerikából érkező jelentések szerint a közvélemény mindinkább határozottan foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a Hoover-tervet még jobban kimélyítsék.

Hurley az amerikai háborús adósságok bizottságának egyik vezető tagja, felvesztette azt a grandiózus gondolatot, hogy

Amerika harminc éven keresztül engedje el a háborús adósságok 50 százalékat, ha az európai államok is hasonló áldozatot hoznak és legalább 20 évre feléig csökkentik a hadügyi kiadásokat.

FRANCIAORSZÁG EGY NAPON ARRÁ ÉBRED...

A párisi tárgyalások sikeres befejezése után Hoover elnök nyilatkozatában igen határozottan mutatott rá arra, hogy a világ gazdasági válságát a fegyverkezési öröklet okozza.

Ezt a gondolatmenetet fejtette ki most a Contemporary Review hasábjain ragyogó éleslátással és tiszteletreméltó bátorssággal Harrison Brown, az Unió háborúellenes bizottságának európai megbíztja.

Szenzációs megállapításokat tartalmazó tanulmányát a következőkben foglalhatjuk össze:

Azt a békelehetőséget, amelyet a londoni konferencia határozatai nyújtottak, Franciaország miatt nem sikerült kihasználni.

Franciaország görcsösen ragaszkodik szövetségeseihez, kétségbeesetten fegyverkezik és a legridegebb könyörtelenséggel követeli a békeszerződések katonai rendelkezéseinek végrehajtását.

Amikor a német-osztrák vámunió terve felvetődött, Románia és Jugoszlávia önként hajoltak az új megoldási módhoz, és Franciaországhoz csupán egy kis-antant állam, Csehszlovákia maradt hűség. Ez a jelenség határozottan arra mutat, hogy

a közép-európai francia ántúnt bomlaldozik.

A francia kormány kardcsörtető politikája mellett — írja Harrison Brown — különös paradoxonként hat magának a francia népként bekegyvágya és őszinte féltelme egy új háborútól. Ebből a féltelemből kiváncsolt magának erkölcsi tökélet Brind, akinek frázisait a francia nép még ma is a béke védőbástyáinak tartja. Ugy látszik azonban, hogy Brind politikai éleslátása éppen akkor hagyta cserben, amikor népszerűsége tetőpontjára eljutott. Ha nem így volna, meg kellett volna látnia, hogy

Franciaország az egész világon kezdi elveszíteni a népszerűségét.

Viszont az is megtörtént, hogy Brind és átáptolt belpolitikai ellenfeleihez és elárulta a komoly béképolitikát.

Harrison Brown hatalmas tanulmánya megoldási lehetőséget vet fel a világpolitikai és világgazdasági helyzet likvidálására. Ez pedig az volna, hogy

Franciaország és Németország gazdaságilag közeledjenek egymáshoz, kü-

lönben a franciák egy szót napra arra ébrednek, hogy Németország megelépedjen kellemtlen szomszéd lett.

— Ezen a napon — fejezi be fejtegetéseit a bátorhangú Harrison Brown — Franciaország bámulatosan egyedül találja magát a világon.

Párisi jelentés szerint Laval francia miniszterelnök szerdán este egy órási hallgatáson fogadta Hoersch párisi német nagykövetet. Egy óra hosszat eltartó tanácskozásokról a francia kormány a következő hivatalos jelentést adta ki:

Hoersch német kormányának nevében örömet fejezi ki afölött, hogy az amerikai moratórium tervéhez Franciaország is hozzájárult. Hoersch ezután átnyújtotta Brüning kancellár július 2-án megtartott beszédének szövegét, amely arról számolt be, hogy a moratórium következtében felszabaduló jövedelmi forrásokat a

Egymásba akart cseszteni két vonatot, hogy a zürzavarban rabolhasson

Csikszereda, július 9.

Annakidején megírtuk, hogy a gyergyóditrói állomáson majdnem végzetes vasúti szerencsétlenség történt, mert a Marosvásárhely felől érkező személyvonat hibás váltóállítást miatt nekirohant az állomáson veszteglő tehervonatnak.

A fenyegető katasztrófát a személyvonat mozdonyvezetőjének lélekjelenléte hártotta el.

A megindított nyomozás során kiderült, hogy

A Cuza józan esze és a temesvári műegyetem rektora

Temesvár, július 9.

Néhány nappal ezelőtt, a kamara egyik ülésén a honmentésben fáradhatatlan Cuza szörnyű vádat olvasott Blajian Viktor temesvári műegyetemi rektor fejére. Megállapította, hogy Blajian, aki Valcovici rektor utóda lett, ellensége a diákoknak.

Blajian rektor Cuza vádjaira nyilatkozatot adott a B. L. temesvári munkatársának és kifejtette, hogy mi a jasi professzor vádjainak az alapja.

— A temesvári műegyetem hallgatói közül többen megvertek egy zsidó diákot — mondotta Blajian rektor. —

A román hallgatók ezután azt követelték, hogy távolítsam el a zsidó hall-

Tilalom! a kormány-önkéntesek útjában

Burillianu bírósági ítélet visszahelyezte a Nemzeti Bank élére

Bukarest, július 9.

A politikai élet páratlan szenzációja az az ítélet, amelyet a bukaresti tábla mellett működő közigazgatási jogszérm bíróság Burillianunak, a Banca Nationala elmozdított kormányzójának a perében szerdán a késő délutáni órákban kihirdetett.

Emlékeztet, hogy március elején, a kölcsöntárgyalásokkal kapcsolatban a Mironescu-kormány királyi dekrétummal elmozdította állásából Burillianut amiatt, mert a kölcsön egyes feltételeit illetőleg

német kormány mire szándékozik fordítani.

AMERIKA CAPOL

Hurley feltűnést keltő javaslatára vonatkozólag az Unió kormánya hivatalosan is leszögezte az álláspontját, amely egyelőre a leghatározottabb elutasítás.

Az amerikai kormány szűkegesnek tartja kijelenteni, hogy Hoover elnök nem indítványozta és soha nem is tervezte a háborús adósságok generális repízióját.

Ezzel kapcsolatosan Castle államtitkár kijelentette, hogy a Hoover-terv egyedüli célja a világkrisis következtében előállt helyzet katasztrófális következményeinek elhárítása volt. A moratórium érdekében folytatott tárgyalások során különben is mindig nyomtatékosan kihangsúlyozták az eddig kötött nemzetközi megállapodások sérthetlenségét.

Három évi börtönrre ítélték a gyergyóditrói CFR.-merénylőt

a váltót Molnár István munkanélküli kőművessegéd állította be úgy, hogy a két vonat egymásnak szaladjon.

Az volt a terve, hogy a karambolt követő zürzavarban kirabolja az áldozatokat. Az elvetemült embert a helyszínen fogták el és azonnal átadták a csikszeredai ügyészségnek. A törvényszék az érdekes bűnügy főtárgyalásán Molnár Istvánt bűnösnek találta és

három évi súlyos börtönrre ítélte. Az ítélt felebbezett, az ügyész azonban megnyugodott az ítéletben.

gatókat, mert különben nem járnak előadásra és sztrájkba lépnek.

Erre én azt a választ adtam, hogy a mennyiben a diákok nem járnak előadásra, akkor beszüntetjük a menzát.

Nos, a diákok megdöntötták a dolgot, nem mondták ki a sztrájkot, s azóta kilengések sem fordultak elő. Cuza professzornak nincs igaza. Ebből az esetből nem lehet arra következtetni, hogy én ellensége vagyok a diákságnak.

Eddig a temesvári műegyetem új rektorának nyilatkozata. Józan ésszel valóban nem lehet ebből a szomorú esetből azt a következtetést levonni, mint ahogyan a jasi nagy elfogult tette. De hát van-e neki józan esze?

iránt indított keresetet, hivatkozva arra, hogy jogtalan elmozdítása és ennek indoklása úgy az országban, mint a külföldön súlyos erkölcsi károkat okozott neki.

A tábla közigazgatási jogszérm bíróság tíz teljes napon tárgyalta a rendkívüli jelentőségű pert, amelyben nemcsak Burillianu, hanem a miniszterelnökség, a pénzügyminisztérium, Anghelescu jelelegi bankkormányzó és a Banca Nationala részéről a legkiválóbb jogászok vonultak fel. Az így hozott ítélet annál nagyobb meglepetést és egyben meglepetést kelt, a tábla ugyanis indokoltan találta Burillianu jogszérmét.

megsemmisítette úgy az elmozdításáról, mint Anghelescu kinevezéséről szóló királyi dekrétumokat s március 10-ikétől, az elmozdító dekrétum megjelenésének napjától, napi 5360 lej anyagi kártérítést, 500 ezer lej általános erkölcsi kártérítést és perköltségek címén 80 ezer lej itélt meg

az ilyenformán ma is jogszérm bankkormányzó. Ezzel a tábla kötelezte a pénzügyminisztériumot és a miniszterelnökséget, hogy helyezze vissza jogaiba Burillianut.

A kormány azonnal foglalkozott a különös súlyosságú ítélettel, amely erősen megbélyegzi az önkényt és törvényteleniséget, s elhatározta, hogy a Semmitőszéknél felebbezéssel él az ítélettel szemben.

Politikai körökben az igazság diadalának fogják fel az ítéletet, amely újabb tilalomra azok számára, akik hajlandók túltenni magukat a törvénytességen és hatalmi visszaéléseket követnek el. Valóban, mi lenne, ha a kormányok tevéseik szerint mozdítanák el állásaikból az állami és más intézmények tisztviselőit, a törvényesen biztosított jogok semmibevevésével? Kisebbségi szempontból különös jelentősége és hordereje van ennek az ítéletnek, amelynek semmitőszéki felülvizsgálása elé méltán tekint a legnagyobb érdeklődéssel az egész ország közvéleménye.

Csak pályázati vizsga útján alkalmaznak a jövőben orvosokat az állami kórházakban

Bukarest, július 9.

A kamarában ma újabb törvényjavaslatot osztottak szét az egészségügyi törvény 199—205 szakaszainak a módosításáról. A javaslat szerint

az állami kórházakba és más egészségügyi intézményekbe ezután csak pályázat és vizsga útján alkalmaznak orvosokat.

A pályázati vizsgát az üresedésben levő állásokra, amelyek jegyzékét a Monitorul Oficialban közlik. Bukarestben, Jasiban és Kolozsvárt kell majd letenni az egészségügyi minisztérium által kiküldött bizottság előtt.

A vegyes kórházakba pályázó orvosoknak egyévi, a speciális kórházakba pályázó orvosoknak pedig négy évi gyakorlattal kell bírniuk.

Kivételt csak azok az orvosok képesnek, akik már pályázat útján működtek a bukaresti Eforia- és Brancoveanu-kórházakban, avagy Jasiban a Szent Spiridon kórházakban és Párisban.

Az üresedések közlésétől számított 30 napon belül kell a pályázatra jelentkezni. A pályázat során

az orvosoknak elméleti és gyakorlati vizsgákat kell tenniük aszerint, hogy milyen szakra pályáznak.

Az átmentek közül azok kapják a meghirdetett kórházi állásokat, akik a legjobb osztályzatot érték el.

A pályázat további feltételeit végrehajtási utasítás fogja részletezni. A törvényjavaslatot a szenátus már meg is szavazta.

— ÓRIÁSI JÖVEDELEMMEL DOLGOZIK AZ AMERIKAI SZESZCSEMPÉSZET. Londonból jelentik: St. Pierre és Miquelon, Kanada keleti partvidékén fekvő két apró sziget, földrajzi fekvésüknek fogva, a Kanada és az Egyesült Államok közötti szeszecsempészes gőcpontjává fejlődött. A két szigetcsekre az elmúlt pénzügyi évben több, mint 11 millió dollár értékű szeszecsempét vett Kanadától csempészkereskedelemből céljaira.

Somlay Arthur

és a budapesti Vignszínház

vendéjátéka Brassóban július 11 - 14. biztosítva van.

Jegyek: Zeitschriftenzentrale. Telefon: 268.

Hírek

SOMLAY ARTUR

Nem véletlen, hogy Somlay Artur, a magyar művészetnek érett korára is „enfant terrible”-je, idejött közénk színházat játszani. Az igazság az, hogy Erdélyben született meg a „Szibériai Garnizon”, a „Zátony”, az „Új pásztor”, a „Fekete kolostor”, a „Feketeszáru cseresznye”. — ezzel szemben Budapesten talán az egyetlen „Édes Anna” született, majdnem minden többi halva jött világra. Ez egy légáramlási divergencia lehet, itt a hegyek között mi jól sürsödünk.

Strindberget ide kell jönni játszani Somlaynak, mert nekünk kell. A „Könyrkérés”-t ide kell jönni játszani Somlaynak, mert nekünk kell. A Bibescu herceg darabja pedig lehet kevésbé literális. — de nálunk még azt is — lehet.

Nem kell sokat beszélni. Ezt a művészi Hordárt és pakját. — mi alázatosan fogadjuk a vonatnál. Kicsit messze vagyunk, kicsit kicsi az állomásunk, de azért csak szálljon le. Jó, tiszta levegő fu itt a kallanban és az emberek agyában. — ez neki való oxigén, minden teremtő erőnek való. — innen mi egyszer kivertük Zerkovitzot.

(b-y)

— A DERMATA ÖTMILLIÓS ADOMÁNYA EGY PER BESZÜNETÉSÉRT. Kolozsvárról jelentik: 1918-ban tént, hogy a kolozsvári Renner (jelenleg Dermata) gyár tizenhét vagon árut vett a visszavonuló Mackensen hadseregétől. Minthogy ez az áru tulajdonképpen zsákmányolt portéka volt, az impériumváltozás után a román pénzügyminiszterium visszakövetelték ezt a Renner gyártól. A régóta húzódó pert a két miniszterium most bezüntette, miután a Renner gyár öt milliós adományt juttatott a két miniszterium céljaira.

— A VIDÉKI BANKOK KÜLDÖTTSEGE ARGETOIANU PÉNZÜGYMINISZTERNEL. Bukarestből jelentik: Szerdán Grigore Coandának, a Vidéki Pénzügyintézet Országos Szövetsége elnökének vezetésével, a vidéki bankigazgatók népes küldöttsége kereste föl Argetoianu pénzügyminisztert. A küldöttség egy memorandumot nyújtott át, amelyben vázolta azt a helyzetet, amelybe a vidéki pénzügyintézetek, a betétek visszavonása által kerültek. Egyben kérték, hogy az igen gazdagnak ígérkező természeti kapcsolatban a kormány tegyen intézkedéseket, hogy a bankoknak idejében rendelkezésükre álljon a termsé értékesítéséhez szükséges hitel. Argetoianu a memorandum alapján lépéseket tett a Banca Nationalánál, hogy a hitelek a vidéki bankok között minél racionálisabban osztassanak szét.

— HÁROM SZONDA KIGYULLADT A SCORTENI PETRÓLEUMVIDÉKEN. Bukarestből jelentik: Csütörtökre virradó éjszaka a scorteni petróleumvidéken az Inter-Omnium-Petrolifer társaság 8. számú szondája kigyulladt. A szél olyan erősen táplálta a tüzet, hogy hamarosan lángbaborult a Romano-Amerika vállalat 61. és 62. számú szondája is. Majd röviddel ezt követőleg kigyulladt az Unire társulat munkástelepe, végül a láng belekapott három tartányba, amelyekben a Forachi-Romaneasca társaság 150 vagon olajat őrzött. A tüzet hatalmas robbanások kísérték. A tartányok megrepedtek és az égő olaj a közeli Scorteni falu felé ömlött. A falusiak még az éjszaka folyamán árkokat ástak a lángoló olaj levezetésére. A kár eddig tíz millió lej.

— A DÉVAI TÖRVÉNYSZÉK KÉT NAPOS TÁRGYALÁS UTÁN FELMENTETTE A CSA-LÁSSAL VÁDOLT DR. ROZVAN, DR. ONCU, VOLT PREFEKTUSOKAT ÉS CANDREA SUBPREFEKTUST. Déváról jelentik: Megirtuk, hogy dr. Rozvan és társai ellen az ügyészség vádiratot készített, amelyben az azal vádolta meg őket, hogy nem létező hivatalosolga részére fizetéseket vettek fel s ezzel a megyét körülbelül százezer lejjel károsították meg. A dévai törvényszék első szekcióját két napon át tárgyalta az ügyet és az ítélethirdetést 8-án délután 5 órára tüzték ki, amely a vádlottakra nézve kedvező volt, amennyiben a család vádját alól mindhárom vádlottat felmentette. A felmentő ítéletben az ügyész is megnyugodott, ellenben dr. Tatar, vármegyei tisztí főügyész felebbfzést jelentett be.

— ÉRETTSÉGI VIZSGÁLATOK IRÁSBELI EREDMÉNYE DÉVÁRÓL. Tudósítónk jelenti: A dévai Decebal liceumban folyó hó 6-án vették kezdetét az érettségi vizsgálatok. Írásbelire jelentkezett 125 végzett növendék, ebből kisebbségi 16, átment 100, ebből kisebbségi 10, elbukott 23, ebből kisebbségi 6. Déván a következő intézetek végzett növendékei vizsgáznak: Brad, Déva, Szászváros és Petrozsény. A szóbeli vizsgálatok folyó hó 9-én kezdődnek meg.

További intézkedésig — felfordulhattok!

A nyugdíjasok ne is jöjjenek, mert erélyes rendszabályhoz nyulok

— **Girdefi a kolozsvári pénzügyigazgató**

Kolozsvár, július 9.

Azon, ami a romániai nyugdíjfronton történik, már nincs is erőnk felháborodni. Csak ridegen, magyarázatok nélkül, adunk hirt a nyugdíjfront legkisebb cseményeiről. Éppen elégsé felháborítók azok önmagukban is.

A kolozsvári pénzügyigazgatóság hirdető tábláján ma a következő figyelmeztetést függesztették ki a járandóságaiért napokon és heteken át hiába várakozó nyugdíjasok tájékoztatására és megnyugtatóására:

„Közljük a nyugdíjasokkal, hogy miután az esedékes nyugdíjak folyósítására a nyugdíjkorpon két hónap óta nem kapott fedezetet a kormánytól, további intézkedésig a nyugdíjak ki-

fizetése szünetel.

A nyugdíjasok tehát hiába fordulnak a pénzügyigazgatóság pénztárához. Ha a nyugdíjasok ezt a körülményt nem veszik figyelembe, a pénzügyigazgatóság erélyes eszközöket lesz kénytelen igénybe venni, hogy a pénztárak munkáját biztosítsa.

A koldusnál is rosszabb sorsban jutott romániai nyugdíjasok tehát kerek 2 hónap óta nem ettek. További intézkedésig nem is ehetnek.

További intézkedésig legyenek nyugodtak, ne türelmetlenkedjenek, hanem igyekezzenek — simán és a hivatalos ügymenet megzavarása nélkül — felfordulni.

Mert aki mukkanni mer — erélyesebb rendszabályokkal találja szemben magát!

Defektívek a parlament előtt

Letartóztatták Stribrny volt cseh vasutügyi minisztert

Hivatalos hatalommal való visszaélés miatt indult eljárás ellene

Prága, július hó 9

Megirtuk, hogy Stribrny volt cseh vasutügyi miniszter, jelenlegi képviselő ellen súlyos panama vádak merültek fel, amely vádak kivizsgálására parlamenti bizottságot küldtek ki. Időközben beérkezett a házelnökséghez a büntetőbírórság kiadási kérelme is, amely hivatalos hatalommal való visszaélés és csalás büntetése címén kéri Stribrny kiadását. A cseh parlament elnöksége a mentelmi bizottságnak adta ki az

ügyet, amely Stribrny kiadása mellett döntött. E döntés következtében a volt vasutügyi minisztert, amint elhagyta a parlament épületét, az ott várakozó defektívek azonnal letartóztatták és a rendőrségre kísérték.

Stribrny letartóztatása az egész országban érthető feltűnést keltett. A panamá-ó exminis-ter-képviselő előreláthatólag legalább az őszi választások befejezéséig letartóztatásban marad.

József 3, Bod János 2 hónapi fogházat kapott.

— A MENEKÜLŐ ARANYTOLVAJ ALÓL KILÖLTÉK A LOVAT. Déváról jelentik: Folyó hó 4-én reggel Suciu Áron sesuri lakos, lóháton igyekezett Zalatna felé. A portyázó csendőrajör igazolásra szólította fel, mire a lovával vágatni kezdett, de egy jól irányzott fegyvergolyó kilötte lovát alóla. Az üldözőbe vett embert a csendőrök Curechiu község határában tudták elfogni, s 72 gramm lopott aranyat találtak nála. A lakásán tartott házkutatás során pedig 100 gramm aranyércet és különböző aranyzúzó szerszámokat találtak. Az aranytolvajt letartóztatták.

— KEZDVE AZ IGAZGATÓTÓL — AZ UTOLSÓ KOCSISIG. Temesvári tudósítónk jelenti: Tegnap számunkban megirtuk, hogy a temesvári városi teüjem botránvos ügykezelésének tisztázására a belügyminiszterium Victoreanu belügyi vezérfelügyelőt küldötte Temesvárra. Victoreanu vezérfelügyelő a B. L. temesvári munkatársa előtt kijelentette, hogy a városi teüjemnél a legfelületesebb gondalkodást folytatták és sok kárt okoztak a városnak. Rendet csak nagy tisztogatással lehetne csinálni s akkor is csak abban az esetben, ha kezdve Raica Aurél igazgatótól, az utolsó tejes kocsisig, az üzem egész személyzetét kicserélnék. — Ami előreláthatólag rövidesen meg is történik és Raica igazgatót átbuktatják egy másik városi üzemhez, magasabb jövedelemmel.

— TIZ HÓNAP HELYETT 15 NAP. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Ma volt a tábla előtt Pap József szabadságos katona gyilkossági bűnperének felebbviteli tárgyalása, aki Kiserény községben Szilveszter éjszakáján egy söröslüveggel úgy fejbévágta Buksa Jakab legényt, hogy az holtan esett össze. A törvényszék az első tárgyalás alkalmával 10 havi fogházra és 60 ezer lej kártérítésre ítélte a vádlottat. A tábla ma 15 napi fogházbüntetésre szállította le a büntetést, mert bebizonnyítást nyert, hogy Buksa Jakab volt az, aki Pap Józsefet inzultálta. A rettenetes emlékü bál éjszakán ő támadt először a vádlott-ra, aki önvédelemből ütötte le ellenfelét. — Az ítélet jogerős.

ASTRA (APOLLO) MOZGO

BRASSÓ, Telefon : 564.

Ma kedden „BESTIA” vagy (Utolsó futtatás)

című hangosfilm fut. Főszerepben: ALMA BENNETT, és RICCARDO CORTEZ.

Julius 10-től kezdve

„A nagyvárosi fények”

című film lesz bemutatva

Charlie Chaplin-nal a főszerepben.

— Ideges embereknek és lelkibetegeknek az enyhe természetes Ferenc József keserűviz rendes bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet teremt. Világhírű ideggyógyosok véleménye alapján a Ferenc József viz használata az agy és a gerincvelő megbetegedéseinek is kiválóan ajánlható. — A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fúszérüzletekben kapható.

— ÓRIÁSI BETÜKKEL KIIRJAK A VÁROSOK NEVÉT A REPÜLŐK TAJÉKOZTATÁSÁRA. Londonból jelentik: Az angol légügyi minisztérium, a londoni kereskedelmi kamara javaslatára elrendelte, hogy minden angol várost az eltévedt repülők tájékoztatása céljából óriási feliratokkal jelöljenek meg. A feliratokat, melyek az illető város nevéből állnak, husz láb magas betűkkel a városok körüli országutakon fehér cementlapokból rakják ki, úgy, hogy a repülők néhány száz méter magassból is elolvashatják azokat. Hét betű kirakása 47 fontba kerül és a költségmegtakarítás érdekében a hosszabb városneveket rövidített alakban jelölik meg.

— A HÖSÉGGEL EGYÜTT MEGÉRKEZTEK A NYÁRI RABLÓTÁMADÁSOK IS. Marosvásárhelyről jelenti tudósítónk: Maroshéviz és környéke állandó rettegésben van ismét, amióta a hírhedt bélbori erdőben mindennapivá váltak a rablótámadások. A bélbori erdőn keresztül nem haladhat el szekeres, vagy utas, hogy az inkognitójukat szigorúan őrző rablók áldozataivá ne essenek. A csendőrség, bár teljes felkészültséggel keresi őket, nem akad a nyomukra.

Tőzsde

1931. július 9.

Zürich (nyitás): Berlin 122.25. Amsterdam 207.62. Newyork 515.30. London 2507 és egyenved. Páris 2020. Milánó 2698. Prága 1526. Budapest 9010. Belgrad 911 és egyenylcad. Bukarest 307. Varsó 57.75. Bécs 72.45.

Modern Mozgó BRASSÓ

Telef. 518.

Ma csütörtökön utoljára
Biro Lajos regénye a világ legnagyobb filmremeke

„AZ UTOLSÓ PARANCS”

EMIL JANNINGS legjobb filmje. WESTERN beszélőgép.

Holnapról! A legszebb német film-operette énekel, táncol, zenél

Diákszeretlem ibolyanyiláskor

FRITZ BAUMANN operaénekes és ANITA DORIS-al.

Mindenki nézze meg!

Jó cipőnek —
jó cipőasztal!
Ez a Pyram Asztal!

Amortizációs kölcsönöket

városi házakra lej értékben, 10—40 évi időtartamra folyósítatunk.
Kolozsvári Népbank és Zálog Hitelintézet R. T.
Szép-ncca 1. Szg.

Fürdőszoba-

berendezési cikkek, gáz és forr-csővek állandóan raktáron.
„Armatura” r. r. t. Fiók cégnél
Brassó, Malom-u. 1. (Kut-u. sarok).

Vezető-igazgatói állás

betöltésére kereskedelmi gyakorlatial és szervezőképességgel rendelkező egyén 500.000 lei készpénzkaucióval kerestetik, üzemenbelevő, jól prosperáló, erdélyi nagy iparvállalathoz. Ajánlatokat fényképpel ellátva az eddigi működés megjelölésével csakis feltétlen prima referenciákkal Rudolf Mosse, Oradea, „A 500” jelűre kérünk.

— A DICSŐSzentMARTONI MAGYAR-PART AKCIÓJA A HORRIBILIS GÁZÁRAK ELLEN. Tudósítónk jelenti: A dicsősésmártoni Magyarpart a tegnap este tartotta meg rendezett havini inézőbizottsági gyűlését. A Magyarpart helyiségében, gróf Beldi Gergely elnöke mellett. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után gróf Beldi Gergely az intézőbizottság tudomására hozta, hogy a vármegye prefektusa értesítette a párt elnökségét, hogy egy-egy helyet hajlandó biztosítani egy a megyei, mint a városi, megalakítandó interimár bizottságokban. — Tekintve pedig, hogy a Magyarpart azon álláspontra helyezkedett, hogy minden egyes fontosabb helyre lehetőleg egy-egy magyar őrszem bekerüljön, kéri az intézőbizottságot, hogy ily értelemben döntson a városi interimár tagságra vonatkozólag. Az interimár tagságra Csizsér Károly ügyvéd, volt járásbíró jelölték. Pekri Géza polgármester, a kisküüllői Magyarpart elnöke, ezután részletesen ismerteti a város lakosságának egyik legnagyobb sérelmét, a horribilis földgázárakat. A földgáz árakkal, — mondja Pekri Géza, — a helyzet továbbra teljesen tarthatatlan. — Ha a város lakossága továbbra is összetett kézzel, tétlenül nézi a gáztársaság működését, az esetben éppen a gáz-árak miatt, a dicsősésmártoni lakosság teljesen tönkremegy. — Hisz a város teljes le-szegényedésének a legfőbb oka éppen a tul-magas gázárakban keresendő. Tekintve, hogy a városnak a jelenlegi földgáztársasággal semmi néven nevezendő szerződése sincs, így a város lakossága teljesen ki van szolgáltatva a gáztársaságnak. Sürgősen kell tenni valamit, mert, mint értesültünk, — mondja Pekri Géza, — Mota, a jelenlegi vezérigazgató, nem, hogy csökkenteni akarná a gázárakat, sőt újból emelni akarja. Ezért indítványozza, hogy a Magyarpart a város lakosságának leg-szelebbkörű bevonásával, indítsa meg az akciót, a jelenlegi horribilis gázárak megfelelő leeredukálása érdekében. A dicsői gazdag föld-gázmezők mellett, a város lakossága, a tul-magas árak miatt, fatúlterhelésre kénytelen áttér-ni. A város lakossága a legnagyobb érdeklődéssel tekint az akció elé.

— TAKARÉKOS DOHÁNYZÁS. Egy angol újságban tudósítás jelent meg arról, hogy miként lehet a leg-takarékosabban dohányozni. A cikk írója sáta közben egy cigánytábor mellett haladt el. Az egyik cigány agyagpipát szívott. A szájában azonban egy hosz-szu szalmaszálat is tartott, amelyen át kifújta a füstöt. A szalmaszál má-sik vége azonban szemközti üllő felesége szájában volt, aki beszította a füstöt. Közélemben üllő leánya meg egy másik szalmaszállal jutott a maradék füst bir-tokába.

* Egyik háziasszony mondja a másik-nak: „Vas” a gyűjtőneve mindazoknak a cikkeknak, amelyek a háztartásban nélkülözhetetlenek. Cipőkrémek dobo-zokban és tubusokban, amelyek fényt adnak és kímélik a cipőt. Szilárd és fo-lyékony máz minden fa- és bőrfajta ré-

szére. Kályhafesték, bőrszír, munka- és uristacipőknek. „Vas” mindig tökéletes.

— LELOTTÉ A HAZATÉRT LAKÓT, MERT AZT HITTE: BETÖRŐ. Grácból je-lentik: Megrendítő eset játszódott le tegnap éjszaka Grác egyik külvárosi utcájában. — Apáth József magyar származású vasutas későn tért haza a lakására és az utcáról fel-kiáltott a feleségének, hogy dobja le a kapu-kulcsot. A kiáltást meghallotta a ház tulaj-donosa, egy Felbak nevű, rendkívül félénk öreg ember és, miután azt hitte, hogy betörő áll a kapu előtt, gyorsan a kapualjba sietett. A vasutas közben elkapta az emeletről ledo-bott kulcsot és belépett a kapun. Alig tett azonban pár lépést, amikor a lesbenálló ház-tulajdonos a kéznél tartott revolveréből két-szer rálőtt. A szerencsétlen magyar vasutast mindkét golyó eltalálta és azonnal kisenve-dett. A háztulajdonost letartóztatták.

— HAYES NÉGER ÉNEKEST NEM FOGADTAK BE A LONDONI SZÁL-LÓDÁSOK. Roland Hayes, Budapest-n is sikerrel fellépett a londonistának, aki a jövő hónapban visszatér Londonba. Kellemetlen meglepetést szerzett az az értesítés, hogy egyetlen londoni szálló se akar számára szobát rezerválni. — Menedzsere és barátai semmit sem te-hettek ez ellen az előítélet ellen, amely-bár gyengébb mértékben mint Amé-rikában is uralkodik a színes faj kép-viselőivel szemben. Nem maradt egyéb hátra, mint Hayes számára egy magán-házban bérelni lakást. Érdekes, hogy Hayes énekelt Angliában is magasra értékelik. Mikor előző-zór hangversenye-zett Londonban, a királyi pár külön-előadásra hívta meg, amely után a ki-rály briliáns mellűvel ajándékozta meg.

— SZÉKELY FALVAK SZEREN-CSETELENSÉGE. Csikszeredei tudósi-tónk jelenti: Csikszeredei és Lázárfalva községek határát is meglátogatta az itéletidő. A hatalmas záport jégeső vál-tozta fel és a diónagyságu jégdarabok a két falu határát teljesen tönkre verték. A kozmási és a lázár-falvai földmivesek egész évi munkája kárba veszett. A bankkamatok és az adóterhek mellé odatársult az időjárás is, hogy a csiki falvak határtalan nyomorságát pusztí-tásaival is fokozza. A július 6-án az egész Székelyföld fölött elvonuló vihar súlyos árvízkatasztrófát idézett elő Mi-kóujfaluban is. A községben keresztül-vezető patak a fellegszakadástól annyira kiáradt, hogy két házat teljesen el-sepert és 60 család udvaráról elvitte a baromfi és disznóöleket. Az iszap a ker-teket és udvarokat teljesen ellepte. Ha-sználó árvízveszedelem minden nagyobb esőzések alkalmával fenyegeti a községet, mert amíg az S alakban kanyarodó pa-tak medrét át nem vágják, a feltorló-dó víztömegek mindig előntik ezt a szerencsétlen falut.

— IDŐJÁRÁSJELENTÉS. Budapestről táv-bratozzák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint változatos felhős idő, keleten a hőség csökkenése, egyes helyeken kisebb záporosó várható.

— USZÓ TÖRVÉNYSZÉK. Az amerikai nagy igazságügyi palotákban kívül van még egy hely, ahol igazságot szolgáltatnak. Ez a bíróság azonban nem nyugszik szilárd alapon, hanem hullámokon siklik tova és majd ennél, majd amannál a ki-kötőnél áll meg. Ez az uszó törvényszék az eskimók, bálnavadászok és az alaskai partoidék egyéb lakói számára létesült. A hajó egy nagyobb kabinjában ülészik és elnöke a hajó kapitánya. A vádlottak fegyveres matrózok őrzése alatt tart-ják elzárva, míg a tárgyalás elkövetke-zik. A bírói ítélet ellen nincs helye fe-lebbezésnek. Ott ilyen uszó törvényszék cirkál állandóan az alaskai part előtt.

— AUTÓSZERENCSETELENSÉG INDULÁS ELŐTT. Temesvári tudósítónk jelenti: Meg-döbbenő autószerencsétlenség történt Stocker József temesvári autótulajdonossal. Stocker több temesvári mézárós megbízásából Ora-viczára utazott, hogy onnan teherautóján ser-téseket szállítson. Megbízásának eleget is tett, de indulás előtt még el akarta járművét benzinnel is látni. Lámpa mellett vett ben-zint s a lámpa lángjától a benzintartály tü-zet fogott és felrobbantotta a motort. Stocker súlyos égési sebeket szenvedett, a sertszako-mány pedig korommal égett, az autóval együtt.

— A BRASSÓI RENDŐRSÉG HIREI. Kovács János feljelentett tett a rendőrségen Brascovitz György ellen, aki 46 lepedőjét el-lopta. — Constantin Munteanu szolga ál-kulcsal kinyitotta az erdészeti hivatal egyik irodástanak fiókját és onnan 1282 lej. Bár-sony ügyvéd padlásáról pedig egy zsák diót lopott. — George Pop brassói lakos isme-retlen tettesek ellen tett feljelentést, akik la-kásáról 4 ezer lej készpénzt és 8 ezer lej ér-tékű ruhaneműt vittek el. — Avrigean János Porond-utcai kereskedő üzlete előtt levő bon-bonautáját ismeretlen tettesek ellopták. A kára 6400 lej. — A rendőrség mind a négy esetben megindította a nyomozást.

— FELEMELO OLVASMANY, értékes do-kumentum, s érdekességében pelekszik bármi-lyen érdekesítő regénynek. Mikes Imre: Erdély útja Nagymagyarországtól—Nagyromá-niáig című kitűnő munkája. A két kötetes mű-ára, rendkívül finom, izléses kiállításban, fűz-ve 160.—, aranyozott vászonkötésben 200.— lej. — Brassói Lapok Könyvtárlánya kiadása.

— VELETELENSÉGBŐL LELOTTÉ LEG-JOB B BARÁTJÁT. Tudósítónk jelenti: Erde-kes pert tárgyalta a csikszeredei törvényszék. Kiss Gyula 24 éves gyergyóalfalusi legény ál-lozott, mint vádlott a törvényszék előtt. Amikor a bíró felszólította, hogy adja elő a tény-állást, sirva mondtotta el, hogy legjobb barát-ját, Baricz Lajost véletlenül, amikor közösen szerzett és használt revolverüket tisztították, lelőtte. A beidézt tanuk egyhangulag igazol-ták a vádlott állítását és így a törvényszék gondalanságból okozott emberölését 2 hónapi

TENISZ -labdák Lei 45-től
-ütők 500-tól
felszerelések legolcsóbban
GELLER sportüzletében
Brassó, Str. Reg. Carol (Kapu-u.) 36
Egyesületi tagoknak 10% engedmény.

fogházra ítélte. A vádlott zokogva nyugodott meg az ítéletben.
— LESETT A ROBOGÓ VONATRÓL. Ni-colae Dota türkősi lakos, amint Bukarest felől Brassóba utazott, kiáltt a személyvonat folyosójára, az ajtó elé. Brassó állomásának közelében, miközben a vonat teljes sebesség-gel haladt, a nyitott ajtón át kiesett a vonat-ból. Súlyos sérüléseket szenvedett és jobb lá-bát törte. Beszállították a brassói Mázescu-kórházba. Állapota nem életveszélyes.

Sport

† AS Roma—Slavia 1:1 (1:1). Prágából jelentik: A közép-európai kupáért folyó küzdelemben nagy meglepetésre az AS Roma csapata eldöntetlenül mérkőzött az otthonában felelmetesnek és verhetetlen-nek tartott cseh bajnok felett. A Slavia csatársora nem tudott megbirkózni a nagyszerű olasz védelemmel. — Vasár-nap a két együttes Rómában játsza a má-sodik fordulót.

† Palestre Italia—Ferencvárosi kombi-nált 5:2 (4:1). Sao Paolóból jelentik: A revász mérkőzésre a Ferencváros erősen tartalékoló csapattal állt ki és így utolsó braziliai meccsét elvesztette. A csapat egyébként már behajózott és elindult ha-zafelé.

† A Hagigibor—Ivria és a BMTE—Olympia mérkőzések iránt az egész vá-roshban nagy érdeklődés nyilvánul meg. Mindenki csapat komplett első garnitúr-át szerepelteti, úgyhogy izgalmas mér-kőzésre van kilátás. A Hagigibor—Ivria mérkőzésnek a Hagigibor a favoritja, s papirforma szerint 2—3 gólos győzelme biztos. Az Olympia—BMTE mérkőzés viszont teljesen nyílt. Az Olympia a nagyobb technikájú csapat, de a BMTE ismert lelkesedéssel ellensúlyozni tudja az Olympia fölényét. A mérkőzések sor-rendje: Délután három órakor BMTE—Olympia, délután 5 órakor Hagigibor—Ivria jubileumi mérkőzés. Jegyeket Geller sportáru üzletében lehet előjegyezni.

† Az Ivria Sport Club ezúton hívja meg összes tagjait, volt játékosait, pár-toló tagjait és a társjegyesületeket a va-sárnap folyó hó 12-én tartandó tízéves jubileumára. A vasárnap esti Európa-vendéglobban tartandó bankettre előjeg-yezéseket dr. Springer urnál (Kapu-u. 56) lehet eszközölni.

Keleti levelek

28.

Irja: Baktay Ervin

Kasmir — „A Bodog Völgy” országa, ahogyan a régi költők nevezték — a vil-ág egyik legszebb tája.

Mikor a Pir Pancsal hegyláncának ge-rincéről lefelé haladunk, feltáru elő-tünk a kasmiri fensík. Középen a Dzsé-lam folyó ezüst szalagja kigyózik a messzeségbe. Különös ez a folyó is: nem messze forrásától már hajózhatóvá válik és szélesen kiterül a fensíkon, ame-lyet délszaki irányban vág ketté, de a mikor fenn északon a hatalmas hegy-lánc lábába ütközik, nyugatnak fordul és a sziklaszorosok közt összeszűkülve vad, harsogó, vízeséseket zugató, hajó-z-hatatlan patakává válik, míg ki nem sza-badul a hegyek kalodájából, hogy az-tán a pandzsábi síkságra lejutva, ismét széttérüljön és az Indus felé hőmpöly-gesse megszédült hullámain.

A Dzsélam-folyó nemcsak Kasmir közepét jelzi vonalával, hanem a kasmiri életnek is középpontja és fő hordozója. Hatalmas tavakkal függ össze s kereszt-ül folyik a legnagyobbik, az északon elterülő Vular-tavon. Csatornák ágá-znak ki belőle a Dál-tóhoz és a Mánasz-bal-tóhoz. A víziélet centruma Szrina-gar, Kasmir ősi fővárosa.

Kasmir lakossága már régóta két nagy csoportra oszlik: a szárazföldön élők-re s azokra, akik a vizen laknak. Ez utó-biak nagy, lakásul használható bárka-kon (dunga) tanyáznak és ide-oda vándorolnak a folyó s a tavak vizén. Nyil-ván a szegénység teremtette meg ezt az életmódot: akik nem szerezhettek ma-guknak földet s házat, azok a vízre építették rögöz nem kötött otthonu-kat. Mi több, a Dál-tó sekély vizén még termőföldet is teremtettek maguknak: nagykitérjedésű úgynevezett uszó ker-tek bontják be a té felszínének tekinté-lyes részét. A kertek úgy keletkeztek,

Viziélet Kasmirban

hogy a leendő „birtokos” lever néhány erősebb karót a tervezett kert négy sarkán, ezek közé kisebb cölöpöket üt, majd az egészet befonja gallyakkal, mint valami nagy, lapos kosarat, a víz felszíne alatt. Erre a hálószerű talap-zatra aztán földet hord — és nemsokára konyhavetemények sarjadnak, érnek az apró uszó szigeten.

Mikor az angolok megismerték Kas-mirt és látták, hogy milyen üdítő, kel-lemes a klímája, mely az indiai forró évszak idején sem válik sokkal me-legebbé, mint a mérsékelt égövi tájak nyár idején, hamarosan Észak-India nagy nyaralóhelyévé avatták Kasmirt. De Kasmir ura, „Kasmir és Dzsammu állam” Maharádzsaja, úgy rendelkezett, idegen nem vásárolhat telket vagy há-zat Kasmirban. Ez a szabály vezetett a víziéletre. Az angolok eltanulták a bár-kaházak használatát a víziéletet élő kas-miriaktól. Lassanként aztán kialakult a bárkaházak (house boat-ok) stílusa, s vele egy új kasmiri iparág, mert a ha-jóépítők, akik eladdig csak primitív dungákat eszkaláltak össze, hova-to-vább egész uszó nyaralókat, sőt uszó palotákat építettek. A víziéletet élő kasmiriakból viszont kialakult egy kü-lön osztály, a hánzi-k, akik az idegenl nyaralókból élnek. A hánzsi, anyagi erejéhez mérten, kisebb-nagyobb, egy-szerűbb vagy előkelőbb kivitelű bárka-házat épített, berendezte európai módon, ellátja élelmiszerekkel, konyahadé-nyvel, mindennel, aztán bérbeadja „house boat”-ját a nyaralóknak. A bérehadó bárkaházak egész sorai állomásoznak a Dzsélam vagy a Dál-csatorna partjain. Van köztük olyan, amelyikben csak há-rom helyiség — nappali szoba, ebédlő és hálószoba — van, de akadnak remekül kifaragott, díszesen festett uszó házak, a

melyek nyitott előtérrel, fogadósobával nagy ebédlővel, tálalóhelyiséggel és két vagy három hálószobával is rendelke-znek. Fürdőszoba minden house boat-ban található, még pedig annyi, ahány hál-ószoba van.

A bárkatulajdonos „hánzsi” és csa-ládja látja el a szolgálatot. A népes kasmiri család tagjai közt akad képzett szakács és belső szolga is. Az egész pe-reputty egy másik, primitívebb dungá-ban lakik, ezen van a konyha is. A hánzsi rendszerint ellátással és szolgá-lattal együtt adja bérbe a house-boa-t. A kis flottát kiegészíti még a síká-ra, amely hosszú, könnyű csónak, mely-nek közepén mennyezet emelkedik, ez alatt pedig kasmiri himzett párnák ki-nálnak puha üllőhelyet. A hánzsi mind ügyes hajóslegények s amikor a nyaraló egy kis sétacsónakázásra indul, szivalaku rövid lapátokkal sebesen haj-tják tova a könnyű járművet. Esténként egész csónakkorzó népesíti be a Dzsé-lamot Szrinagar közelében, vagy a Dál-tó vizét, ahol a legtöbb bárkaház ál-lomásozik. Feledhetetlen látvány a sok síkára, a színes lámpionok imbolygó fé-nye és — last but not least — a sok szép angol hölgy a síkárak párnáin; tudni-való ugyanis, hogy Kasmir azt a szere-pet játsza az indiai angol nászutasoknál, mint Európában Velence és Olaszor-szág...

A vízi nyaralás valóban pompás él-mény Kasmirban. Minden kényelme meg van az embernek, aki komfortosan be-rendezett otthonával együtt bebolyong-hatja a folyó hosszát és a szépséges ta-vakat. Mikor a nyaraló megunta az egy-helyben való tanyázást, elrendeli a hánzsinak, hogy másnap utakelnek. Ha a folyón lefelé történik az utazás, a hánzsi-család elegendő arra, hogy hosszú karókkal és evezőkkel mozgás-ba hozza a house-boat-ot és a konyha-bárkákat. Ebben az egész család részt-vesz, az asszony is. Ha azonban ár elle-nében kell hajtani a bárkát, akkor né-hány kulit fogadnak, esetleg alattsággal húzzák a parttól felfelé a kis flottát. —

De menetközben is minden simán, a megszokott rendben halad: elkészül a reggeli, az ebéd, az uzsonna és a vacso-ra; az étkezés idejére kikötnek, a kony-habárka közelebb áll a house boathoz, a hánzsi felöltik a szolgaszemélyzet fehér kabátját és fehér turbánját és szabályosan szervírozzák a fogásokat a rendesen megterített ebédlőasztalnál. Aztán ismét elindul a bárka s a nyaraló szahab-log (uri nép) elnyulhat a tetőer-kély heverőségein, a kifeszített győ-kénymennyezet árnyékában.

Igaz, hogy a derék hánzsi néha el-rontják a nyaralás örömeit. Mert a kas-miri nem éppen a legtisztább népség, a becsületesség sem nevezhető velük szüle-tett tulajdonságnak. Olykor bizony nem árt egy kicsit utánuk nézni. De az ember sok mindenbe beletörődik a keleten — még abba is, hogy a barnaképi, villogó szemű szolga a turbánja lelőgő végével törülgeti le a tányérokat és a pohara-kat. Ami magábanvéve még nem volna súlyos csapás — de a turbán fityegő vé-gé a zsebkendő és a portörölő is pótol-ni szokta ott az „áldott Keleten”...

Az idegeneket s a nászutasokat pedig minden kellemetlenségért bőven kárpó-tol Kasmir feséges tájainak szépsége.

Eladó birtok !!

a magyar határ közelében.

Alkalmas tőkebefektetés !

BELSŐSÉG: 28 hold, parkkal és el-sőrangú lak- és gazdasági épületekkel. Elsőrangú telajminőség, belterjes gaz-dálkodásra is alkalmas. Kisebb termő-szőlő ültetvényekkel.

KÜLSŐSÉG: 130 hold egy tagban, nagyobbára szántó és elsőosztályu ta-karmányozási terület. Vasútállomás és postai leadóállomás a községben.

Előnyös vétel

minden tekintetben! — Értekezni: **Dr. LIGETHY MIKLÓS** jogtanácsos — Cluj, Calea Victoriei No. 31. In-urban telefon: 833. Szg.

Előtör Erdély rokkantjainak jalkiáltása

"Tovább nem birjuk és kénytelenek leszünk rádióon bekiáltani a világ összes népeihez, hogy azonnal jöjjenek segítségünkre, mert éhen pusztulunk!"

69 ezer hadirokkantja van csak egész Romániának — és a föld csak nem nyelte el azt a rengeteg milliárdot, amit évtizedek óta segélybélyegekből szedtek?!

Brassó, július 9.

Nagy, hosszúszerű betűkkel kapjuk a beszámolót az erdélyi rokkantak — fáradt, összetört, beteg emberek — Brassóban tartott gyűléséről. Érezzük, hogy nem szabad az ő panaszaikat kicirkalmazni, — úgy adjuk itt közre, ahogyan ők azt egyszerű, szomorú szavakkal megírták:

"Tiltakozunk — mondja a határozati javaslatuk — hogy a kormány elzárkózik és nem törődik az erdélyi, bánáti és bukovinai hadirokkantakkal, hadiár-
vakkal és özvegyekkel és csak a regátiakat favorizálja. Hagyja a maguk sorukra és hagyja éhen halni őket és elpusztulni.

Tiltakozik a közgyűlés, hogy Jorga miniszterelnök, Cantacuzino és Argetoianu miniszter nem hagyja a szenátuson keresztül megszavaztatni azt a törvényjavaslatot, amelyet már a Kamara 1931 március 31-én megszavazott és a szenátusi törvény 77-ik szakasza értelmében köteles a szenátus is megszavazni.

Tiltakozik a közgyűlés, hogy az erdélyi és bánáti hadirokkantoknak, árváknak és özvegyeknek morzsát dob oda a kormány. Nyugdíj helyett kapunk borralót, egy (baksis) formát.

A Nyugdíjpénztár a volt koronát 1—2 arányban ismerte el, holott a törvény világosan kimondja és a nemzetközi egyezmény miatt is aranyparitáson kell ezeknek a szerencsétleneknek a járulékait kalkulálni, 1 korona 33 lej, mert annakidején minden rokkantnak, árvának és özvegynek így lett folyósítva.

A Nyugdíjpénztár teljesen begombolozott és nem is akar magáról hallatni, ottan fekszenek halomszámra a dossziék a hadirokkantokról, kik még soha egy bani nyugdíjat nem kaptak a román államtól, soha, ugyisintén a hadiözvegyeknek és árváknak a dossziájai, a kik szintén nyugdíjért folyamodtak.

De ott mindig azzal a ferde válasszal élnek, hogy az illető nem volt a regáti hadseregben és nem illetik meg azok a jogok.

A közgyűlés erre a következő választ adja:

Ebben az országban mindenki egyenlő kell legyen és nem lehet egy országban kétféle mértékkel mérni és ki-
váltásokat élvezni.

Románia átvett minden aktívát és passzívát, mint utódállam és azokat be is kell, hogy tartsa.

Nem igaz, hogy az állam nem engedheti meg magának, hogy egységesítse a rokkantnyugdíjat, mikor évtizedek óta a segélybélyegekből milliárdokat vett be és mostan újlag a repülőbélyegekkal. A föld csak nem nyelte el azt a rengeteg sok milliárdot, hiszen ezen nemes célra szedte az állam a néptől ezeket a sok milliárdokat.

**600 cseh korona,
118 schilling és
semmi lej!**

Nézzük csak, mint kezelik a rokkantügyet más országok:

Csehszlovákia fizet egy rangnélküli, százaléknélküli rokkantnak 600 cseh koronát havonta.

Ausztria fizet egy rangnélküli rokkant közkatonaának havonta 118 schillinget és ez egy legyőzött állam.

Németország, mint legyőzött állam, évente annyi aranymilliárd hadisarcot és hadiár-
vát és 900 ezer hadikárosultat tisztességes, emberséges megélhetéssel, azonkívül 2 és fél millió hadiözvegyet és 900 ezer hadikárosultat.

A lakossága 70 millió, tehát tíz százalékát el kell, hogy tartsa.

Lássuk mit ad Románia?

Romániának van az egész országban 9 ezer hadirokkantja, ezek között van 1826 rokkant őrmester és tiszt. A lakossága 18 millió, tehát még egy fél százalék rokkant sincs kit el kell tartani. Egy győző ország, hadisarcot nem fizet és a területe jól megnagyobbodott.

Hol van itt az arány? Nagyon cso-

dálkozunk az eddigi összes kormányokon és a mostani kormányon, hogy olyan rövidlátóak és a mostani tizenkétéves nyomor, bánat és szenvedés után is hagyják az erdélyi, bánáti és bukovinai bajtársakat elpusztulni.

Elhatározta a közgyűlés, hogy utoljára felkéri az összes minisztereket, államtitkárokat, politikusokat, kamarai képviselőket, szenátusi tagokat és diplomátákat, vallás, nemzetiség és párt

nélkül, — hassanak oda, hogy jogos követelésünk még ebben a nyári cikluson keresztülmenjen a Szenátuson, vagyis 1931 július 15-ig, mert tovább már nem birjuk és kénytelenek leszünk rádióon bekiáltani a világ összes népeihez, hogy azonnal jöjjenek segítségünkre, mert éhen pusztulunk!

Brassó, 1931 július 9-én.

(Aláírás)

egyleti titkár.

Megszavazták a költségvetés csökkentését

Leszállítják a késedelmesen fizetett adók kamatját

Bukarest, július 9.

A költségvetési vita befejezésének során Corteanu, a törvényjavaslat előadója elmondta közel harmadfél óras beszédét. A délutáni ülésen Argetoianu pénzügyminiszter szólalt fel és két fontos bejelentést tett.

Először bejelentette, hogy a súlyos gazdasági krízisre való tekintettel utasítást adott az összes pénzügyi igazgatóságoknak a földművesek részéről érkező adócsökkentési kérések teljesítésére.

Majd bejelentette, hogy a közeli napokban utasítani fogja a pénzügyi hatóságokat az 1931 február 26-án megszavazott adótörvény alapján eszközölt négrehajások és árverések felfüggesztésére.

A pénzügyminiszter felszólalása után a kamara megszavazta a már részleteiben elfogadott költségvetési törvényjavaslatot.

A szavazatok összeszámlálásánál kiderült, hogy 199 képviselő szavazott a költség-

vetés elfogadása mellett és csupán 15 szavazatot adtak le a javaslat ellen.

VITA AZ ADÓTRAGÉDIÁKRÓL.

Trancu-Jasi felhívta a pénzügyminiszter figyelmét arra, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok között mindenki késedelmesen fizeti az adóját és így súlyos igazságtalanságnak tartja, hogy a végrehajtók még ma is 15 percent késedelmi kamatot szednek azokról az adófizető polgároktól, akik önhibájukon kívül nem tudják a törvény határidőn belül adójukat kifizetni. — Argetoianu pénzügyminiszter azonnal válaszolt Trancu-Jasi felszólalására és a kamara tet-
szésvilágítását mellett bejelentette, hogy huszonnégy órán belül törvényjavaslatot nyújt be, melyben a késedelmi kamatot 15 százalékról 12 percentre szállítja, sőt az ellen sincs kifogása, ha a törvényjavaslat tárgyalása alkalmával a késedelmi kamatot még jobban csökkenteni fogják.

Ugyancsak Trancu-Jasi szólalt fel a pénzügyminiszter egy másik törvényja-

vaslata ellen, mely az adóvégrehajítók számára a behajtott adó arányában prémiumot biztosít. Trancu-Jasi felszólalása szerint a kilátásba helyezett jutalom

arra fogja ösztökélni az adóvégrehajítókat, hogy kíméletlen hadjáratot indítsanak a már amugyis agyonnyomorított adóalany ellen.

Argetoianu válaszában kijelentette, hogy éppen ma küldött három végrehajtót figyelemi bíróság elé. Sajnos, tényleg vannak a végrehajtók között olyanok, akik hivatalos hatalmukkal visszaélnek, de ezek ellen a törvény teljes szigorával fog eljárni. A pénzügyminiszter felszólalása után a kamara megszavazta a törvényjavaslatot.

Manoilescu kereskedelemügyi miniszter egy újabb törvényjavaslatot nyújtott be, melyben

egy milliárd és 637 millió lej rendkívüli hitel megszavazását kéri a CFR beruházási céljaira.

Trancu-Jasi arra kéri a kereskedelemügyi minisztert, hogy a CFR az országban lévő iparvállalatoknál szerezze be szűkségeit, hogy ily módon a munkanélküliek keresetét juthassanak.

A szenátus ülése

A szenátus mai ülésén Rusu Abrudeanu arra kérte a kormányt, hogy a falusi jegyzőket ne a község, hanem az állam fizesse.

Cernescu többségi képviselő tiltakozik a fővárosi primária azon terve ellen, hogy a bucaresti villamos üzemeket egy amerikai konzorciumnak adja bérbe. Muth Gáspár német képviselő felhívja a kormány figyelmét arra, hogy Jugoszláviában élő német telepes községektől az ott érvényben lévő törvények dacára eltilajdonítják ősi földjeiket. A jugoszláv hatóságok valósággal üldözik az ott élő német telepeseket. Jorga miniszterelnök azonnal válaszol a német képviselő felszólalására. Igéretet tesz, hogy azonnal vizsgálatot indít, beszerzi információit a Jugoszláviában élő román állampolgársággal bíró német telepesek helyzetéről, de semmi körülmények között sem viszi ezt a kérdést nemzetközi fórum elé.

Az ezüst kilója 1377 lej

Bukarest, július 9.

A kereskedelemügyi minisztérium július elseji dátummal az ezüst kilóját 1377 lejben állapította meg.

Ujabb sikkasztás a Temesvár-gyárvárosi állomáson

Temesvár, július 9.

Néhány hónappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy a Temesvár-gyárvárosi állomás főnökét, Horescu Györgyöt 400.000 lej elikkasztása miatt átadták az ügyészségnek. Most újból hasonló botrány történt a gyárvárosi állomáson. Braun János, az állomás új főnöke észrevette, hogy Sarafoleanu György pénztáros a jegyek eladása körül manipulációkat végez. Nem a sorrendben következő menetjegyeket adta el, hanem a magasabb számúakat s az ilyen jegyek árát külön rakta a fiókjába. — Sarafoleanu tettenézésé után bevallotta, hogy ezen az uton 60.000 lejjel károsította meg az államvasutakat.

A temesvári üzletvezetőség feljelentése a 35 éves Sarafoleanut letartóztatták és átadták az ügyészségnek.

Száz lakója ellen indított kilakoltatási eljárást Nagyvárad városa

Nagyvárad, július 9.

Nagyvárad legideálisabb háztulajdonosa kétségtelenül maga a város. A városnak számos hatalmas ingatlana van, amelyek tetemes bérösszeget kellene, hogy jövedelmezzenek.

Az interimárek gazdálkodása azonban oda vezetett, hogy

a városi tulajdont képező bérpalotákban ma már kevés kivétellel protekciós állami tisztviselők laknak s a ki-
sebbségi bérlőket bármilyen pontosan is fizettek, románokkal cserélik fel.

Ami még nem lett volna akkora sérelem, mint az a körülmény, hogy a városi bérpalotákban vannak érvényben a legneveltebb bérek. De még azt a keveset se fizetik. Most végre a nehéz helyzet, hogy a városnak minden bannra szükséges van, arra kényszerítette a főügyészi hivatal, hogy száz bérlő kilakoltatását kérték a bíróságtól,

akik hosszú ideje nem fizetnek. Ezek között persze üzletbérlők is szerepelnek.

CSAK
RÖVID IDEIG KAP
INGYENESEN
MINDEN DOBOZ

COTY PUDER
vásárlója egy üveg valódi
EMERAUDE DE COTY
PARFUMÖT

Bársonyos arcbőrt
Kap, ha a
COTY PUDER
mellett a csodahatású
COTY CREMET
használja

EREDETI TEGELY LEI 130
NAGY TUBUS " 85
KIS TUBUS " 35

Jakabffy bácsi három találkozása:

egy dohányvágógéppel,
a törvénnyel
és az újságíróval

A valakinek nincs készsége, hogy a mai szemekkel „névelemezze” a dolgokat, akkor a fenti cím bizonyos olvasók részére kétségtelenül félrevezetés lehet. Mert teszem azt, ön például nem szereti a szomorú dolgokat. Kegyed inkább kedveli a játszi humort. Mert egyrészt elég tragédia ami végbemegy az ön külön kis világában, másrészt mert úgy találja, hogy a humor határozottan kedvezően befolyásolja a kegyed kiválasztó szerveinek működését. Kegyed tehát a cím után nyugodtan hozzáfog e cikk olvasásához, és egyszerre csak a riport közepén zokogva oda kap valamelyes nemes vagy kevésbé nemes szervéhez. Kegyed úgy érzi akkor, hogy a cikk direkt támadás az ön mirigyei ellen s az újságíró szidja, hogy miért nem utalt a címben a riport „műfajára”. Miért nem figyelmeztette kegyedet egy alcímbe, hogy: „Drama az életalkonyon”, vagy legalább zárójelben annyit, hogy: „végzet-tragédia”.

A cikkíró azonban úgy gondolta, hogy bőven elég a címben megemlíteni a dohányvágógéphez címzett „monopol-cikket”, hogy mindenki tudja, miszerint a cikk tele lesz könnyel, panaszszal, rosszakarattal, százezres büntetéssel, egy család összeroppanásával, egy élet további hiábavalóságával, reménytelen képletyintésekkel — és vigasszal a kegyed mirigyeinek — egy kis humorral is. Eppen csak annyival, ami mint malter összetartja e tragédia egyes részeit.

Dohányvágógép.... Ő, nyájas olvasó, ha skrupulusaid vannak anyagcseréd körül, még azon az újságoldalon se olvass el semmit, ahol ezt a szót látod: dohányvágógép....

A TALÁLKOZÓ FELEK

A találkozó felek közül Jakabffy bácsi — mindenekelőtt bemutatnunk Jakabffy bácsit, Jakabffy József elsőosztályú dohányfelügyelőt. Őt különben ettől a szomorú apropótól eltekintve is érdemes megismerni. Hetven éves. És életében még sohasem fázott. Mindjárt meg is mondja, hogy miért. Azért, mert 1862 február 12-ére virradó éjjel született a Nagyenyed felé vivő úton, tomboló hóviharban. Élete első pillanataiban majd megfagyott.

— Anyám, Isten nyugtassa — toldja a szót — a bátyámhoz ment az enyedi kollégiumba, mert akkor két vizsga volt: a nagyvizsga júniusban s a kicsi februárban. Szegény anyám elszámította az időt. Eppen, hogy mire megfagytam volna, beért a pedellus kályhájaig velem. Ott aztán „kiengedtem”. — Apró bogárszeme melyben fellohobban a visszaemlékezés lángja, kialszik: Bár ne engedtem volna....

Sóhajta belekaparász tömött hollófeke te kurta hajába. Jobbkeze egyik ujján négy jegygyűrű csillog. E négy gyűrű beszédes dokumentum a hetvenéves Jakabffy bácsi életfilozófiája mellett, mely szerint csak három dolognak szabadna létezzen ezen a bus világon, és pedig: nótának, bornak és — aszsonynak. Sajnos, vannak még felesleges és felette kárhóztos dolgok is ezen kívül, hogy hirtelen ne is mondjak mást, itt van például mindjárt a dohányvágógép....

Jakabffy bácsi a legelső cérvénkonyra kopott gyűrűt forgatja. Mikor először megházasodott, gazdász volt és huszonnég éves. A felesége özvegy és éveinek száma kitett pontosan ötvenkettőt. Az igazgatónak volt az özvegye — teszi hozzá csodálkozó pillantásunkra — nagyon sajnáltam szegényt, sokat busult, hát elvettem. — Mert ő — már mint Jakabffy bácsi — már ilyen volt. Aztán a legelső gyűrűt peccenti meg a körmével. Az még egészen új. Egy éve házasodott utoljára. Ő hatvan kilenc volt, a lány harminchárom. — Kérdő pillantásunkra elmondja, hogy az asszonyt a bátyja szerezte, majd megjegyzi, hogy: kellett kérem a jóslás kedvéért is. T. i. öt feleséget jósltak neki. Később kiderült, hogy a bátyja kapacitálása és a jóslat beigazolása mellett is legény még a talpán Jakabffy bácsi. Legény. Még ma is napokig elvadaskodik, az izmai (saját frazeológijában) olyanok, mint a békások, nincs egy ősz szál sem hajában, sem bajszában, egyenes, zömök, megeszi még a vasat is, a harmadik feleségétől 22 gyeke volt, 55 éves korában önként je-

lentkezett katonának, a fronton megsebesült, az apja tavaly halt meg 110 éves korában — ő volt talán a legeslegutolsó 48-as honvédhuszár — de mit érnek mindezek az aspiciumok, ha még a hátralevő 30—40 esztendejét megfogja keseríteni az az átkozott dohányvágógép.

Jakabffy bácsi a háború végeztével a Monopolhoz került dohányfelügyelőnek mint ilyen nagy szorgalommal dolgozott és becsülettel állta meg a helyét. Tizenkét kerületben honosította meg a dohánytermelést, tette népszerűvé, mint kereseti lehetőséget a lakosság közt, miáltal óriási profitot hozott az államot.

A találkozás többi résztvevői már nem érdekesek: sem a törvény, sem az újságíró. Nem érdekesek, csak szükség-szerűek.

JAKABFFY BÁCSI TALÁLKOZÁSA A DOHÁNYVÁGÓGÉPPEL

Tavaly novemberben történt. Jakabffy bácsi feldobta a puskát a vállára és kiment a közeli ciheresbe, hátha akad valami a puszkácsó elé. Amint halag, egyszer csak látja, hogy két legény oszon át a határon. Egyiknél egy zsák, másiknál valami szerszám. Mikor a legények meglátták őt, futásnak eredtek, Jakabffy bácsi pedig — aki megszimatolta, hogy dohányról lehet szó — ntánuk szaladt. Egy sürűben valami tompa robbanást hall, a legényeknek pedig nyomuk veszett. Jakabffy bácsi a dobbanás oka után hutatva, meg is kapta azt egy dohányvágógép képeben, mely ott hevert lábainál a vörös lapikkal borított földön. Tyűh, fékomadta, most mit csináljon! A „tényleírás” tárgya itt fekszik előtte, megemeltint, lehet vagy jó husz kiló. Végül is nem volt más mit csinálni, a gépet felvette a vállára a puská mellé, s hazavitte Gyalakutára. A fiatal menyecske még évődött is vele, hogy mit lőtt. Másnap éppen valami eldobzott papusa-dohányt küldött be Nyárádszeredába a Monopol főnökséghez. Veres András szenterzsébeti gazdával. Nosza megírja a tényállást, azt átadja Veresnek, a dohányvágógépet pedig felteszi a szekérre a dohány tetejére, meghagyván Veresnek, hogy ha átadta, hozzon írást róla. Ezzel az ügy anynyiban maradt.

Eltelt a tél, már a tavasz rikkantott Gyalakuta határán, mikor egy délután megy haza, s az udvarán mit lát? — a dohányvágógépet...! Ő nem tud semmiről, csak azt mondták, hogy hozza ezt a holmit a dohányfelügyelő urhoz. S aztán még a szó során egyebet is mondott Veres uram, valami affélt, hogy vigyázzon az ur, mert egy inspektor jön vizsgálni. Tyúnye a fene a masináját — kaparászt a fejét Jakabffy bácsi — most mit csináljunk.... Kapja csak meg Veres s míg a vizsgálat lejár, vigye haza magához, majd ő — Jakabffy bácsi — majd személyesen beviszi Szeredába. Veres el is viszi a masinát s az ügy azzal megint csak annyiban maradt — egy pár napig.

Most pedig fogózz meg jól meglepetésekre berendezkedett nyájas olvasó, esetleg előveheted a zsebkendődöt, vagy ha nem vagy effélékre diszponálva, hagyd abba kérlek.

Egy pár nap múlva az inspektor tényleg megérkezett a nyárádszeredai monopol-igazgatósághoz. A Jakabffy bácsi igazgatójával. Ahová az öreg beküldte a masinát. Megérkeznek Jakabffyékhoz és kutatni kezdnek. Na öreg, hol a masina? Az öreg talán életében most ijedt meg először. Aztán elundorodott. A Küküllőbe dobtam kérem — így Jakabffy bácsi. Akkor jöjjen ki kend Szentersébetre Vereshez — így szól az igazgató. Jakabffy bácsinak könny szökött a szemébe, az állkapcsa csikorgott. Kimentek Vereshez. Két óra múlva Veresnél a konyhaszekrényben megkapta a gépet. Hát ez a Küküllő felügyelő ur? — kérdezte az igazgatója. Jakabffy bácsi szótlanul, fénytelen szemekkel bámulta a masinát.

Nyájas olvasóm, itt szabadjára engedheted a fantáziádat: sirhatsz, diühönghetsz, vagy mosolyoghatsz, ahogy éppen vérmérsékleted diktálja. Mindenesetre ne gondolkodj el erősen e történeten, ne mélyedj bele nagyon a dolgok mikéntjébe, főleg ne próbáld kibogozni az esetet. Csak bele fájulna a fejed. Esetleg a szived. Ha ugyan még van nekünk effélék.

A szúnyogok malárja és egyéb lázas betegségek csirált hordozzák. Ők ennek az évente emberek ezreit pusztító kórnak egyedüli terjesztői. Védekezzünk a repülő halál ellen, — permetezzünk Flit rovarirtót.

Flit hatására elpusztul légy, szúnyog, bolha, moly, poloska, tetű, hangya, svábbogár és mászerek petéi. Flit-permet megöli a rovarokat, — ie emberre ártalmatlan. Könnyen alkalmazható. Nem hagy foltot Flit nem tévesztendő össze más rovarirtókkal. Követeljük a Flit kánnával díszített sárga kannát a fekete sávval.

Permetezzünk

FLIT

rovarirtót

Plombált Flit-kanna kizárja az utánzatot.

JAKABFFY BÁCSI TALÁLKOZÁSA A TÖRVÉNNYEL

Oh, ez már rövid és rideg fejezet. — Az urak felvették a jegyzőkönyvet s Jakabffy uramat egyszázhatvan lej birsággal sujtották. Veres uramat pedig ötvenkettőezer lejjel.

Azonkívül Jakabffyt egyszer beidéztek Bukarestbe is, ahol tulajdonképp nem csináltak semmit, csak elköltötte összekuporgatott háromezer lejt.

Igaz, valaki beszélt neki ottan valami tizenötezer lejről, de Jakabffy bácsi a fejét rázta és tisztelettel felebbezett a törvényszékhez.

JAKABFFY BÁCSI TALÁLKOZÁSA AZ ÚJSÁGÍRÓVAL

Ez a felebbezés során történt. Tegnap este Jakabffy bácsi bejött a tárgyalásra. Régi butorok közt találkozott az öreggel, ahol egy éjszakára szállást talált. Ott ült az asztalnál — előtte régimódi harmonikás bőr do-

hánytárca — belebámult a petroleumlámpa fényébe. A lámpa nagyokat pislálolt, Jakabffy bácsi nagyokat „szuszszantott”. Mikor elmondta az esetet, holmi újságpapírokból kezd valamit kihámozni. Valami hosszú jószágot. Ni, ni, egy flóta! Aszongya, ha már így van, egy billentyűt megigazítatna a városban, de azért szól így is — teszi hozzá biztatólag. Feláll, százához teszi a számszámot, ujjai végigfutnak a lyukak és billentyűk rejtélyes során s nemsokára felhangzik „Drama a tenger fenekén...” Az öreg butorok hegyezik a fülkét — egyidősök a nótával — s a szobába besurrant a Mult. Jakabffy bácsi pedig csak játszott, játszott behunyt szemekkel, gyönyörűen. A négy jegygyűrű ragyogott az ujján, ő pedig mindent felledve, felolvadt a nótákban....

Mikor lábujjhegyen távozott, éppen azt játszotta: „Volt nekem egy, szép szeretőm, kökényszemű barna lány....”

Ma volt a tárgyalása. Az eredményt nem tudom. Mindenesetre az Ur irlalmazzon árva lelkeknek.

Futballmérkőzés vagy közelharc

Nagyváradon ténylegesen megverték a vendégszereplő budapesti csapat játékosait

Nagyvárad, július 9
A „football béke” óta egymásután jönnek le a budapesti csapatok az erdélyi városokba. Kedden Nagyváradon a Beszkárt, a budapesti villamosvasút footballjátékosai szerepeltek.

A meccs minden volt, csak sportesemény nem. Egyidő óta már elfajult a tribün viselkedése, éppenugy, mint a mezőnyön szereplők, de ami tegnap történt, felülmul minden elképzelést, amit egy ilyen footballmérkőzés képe nyújthat.

Azzal kezdődött, hogy a tribün közönségének egy része nemzetiségi motívumokat vegyített ugyancsak hangos megjegyzéseibe és reprodukálhatatlan hangon szidták a pesti vendégeket.

Természetesen ennek a csoportnak viselkedése ellenérzést váltott ki egy se reg váradi nézőből, akik most már elvonatkoztatva magukat minden lokalpatriotizmustól, az elemi illemszabályokra való tekintettel védelmükbe vették a pesti csapat riadt játékosait. A növekvő, fenyegető helyzetet még jobban elmérgesítette azután az a váratlan körülmény, amikor a NAC játé-

kosai látva meddő küzdelmüket, maguk is durva inzultusokkal igyekeztek kipótolni tudásukat és balszerencséjüket. Egy Rónai nevű NAC játékos lerugott egy Weisz nevű budapesti autert, aki eszméletlenül esett össze.

Most már felborult minden rend. A közönség lerohant a pályára és egymást követék a pofonok a publikum sorai-ban. A kerítések közönsége

középrút zúdított hol a Nac-ra, hol a pestiekre,

általános lett a pánik és menekülés.

Egy rendőrt is megsebesítettek.

Hogy sportkörökben hogyan ítéljük meg az ilyen eseteket, nem tudjuk. — Annyi azonban bizonyos, hogy a közönség javarésze kimarad a „sportesemények” megselelésétől, mert fair és pártatlan játékot szeretne a pénzéért élvezni, nem gyilkos közelharcot.

A nagyváradi sporttérren nem ritkák az 50—60 ezer lejes bevételek, de egy nagy csapat vendégszereplése alkalmával a pénztár bevétele felülmuta már a százezer lejt is.

Akik a sportot intézik, gondolják meg, hová vezet ha a fizető közönség távol marad majd a footballmeccsektől.

Közgazdaság

Az ominózus 84-ik paragrafus

Raducanu munkaszerződési törvényének egyetlen kifejezése felborulással fenyegeti Románia egész szociális rendszerét

Egy járásbírósi per, amely kiszámítatlanul és rendkívül súlyos bonyodalmakra vezet

Kolozsvár, július 9.

Érdekes, és országos relációban is nagy horderejű perben hozott ítéletet tegnap a kolozsvári járásbíró. A per a Transilvania-butorgyár 15 munkása indította meg a vállalat ellen és ennek a pernek az a körülmény ad a lokális kereteken túlnövő jelentőséget, hogy ezúttal először merték bíróság elé vinni a Raducanu miniszter által a munkaszerződésekről szóló 1929 évi törvényének egyik legfontosabb pontját, a sztrájkokra és kizárásokra vonatkozó 84-ik paragrafust. Az egész törvény ellen sok kifogás hangzott el a munkaadók, valamint a munkások részéről, de különösen idegenkedett mindkét fél attól, hogy a kissé hevenyészett szövegezésű 84-ik paragrafushoz nyúljon, mert a munkaadók szempontjából a kizárási jog, a munkások részéről a sztrájkjog léte, vagy nem léte függ ennek a szakasznak az értelmezésétől és így az életre bízták a dolgok kialakulását. — Most azután a járásbírósi perrel felborult ez a hallgatóságos fegyverszüneti állapot és olyan bonyodalmak lavi-nája indult meg, amelyekről nem lehet még tudni, hogy hová fognak fejlődni.

A per története ott kezdődik, hogy 1950 őszén a Transsylvania butorgyár munkásainak kollektívszerződése lejárt. A szerződés meghosszabbítását a felek az 1920 évi Trancu-Jasi-féle munkakonfliktusi törvényben előírt eljárás pontos betartásával kísérelték meg, de a munkaügyi felügyelőség közvetítésével lefolytatott tárgyalások nem vezettek megegyezésre. A gyár igazgatósága a tárgyalások megszakadása után élt az 1920 évi törvényben biztosított jogával és munkásainak egyik csoportját, 15 embert kizárt. A munkakonfliktus ezzel a 10 éves gyakorlat alapján elintéztést is nyert volna, ha a kizárt munkások néhány hónap elteltével nem indítanak keresetet a gyár ellen, hogy az 1929 évi Raducanu-féle törvény 84-ik szakasza alapján fizesse ki nekik a 14 napi törvényes felmondási időre járó bérüket. Bár nem volt szó jelentős összegről, a vállalat elvi kérdést csinált az ügyből és szabad folyást engedett a bírósági eljárásnak, hogy ez a sokat kerülgetett paragrafus végre törvényes értelmezést kapjon.

Az ominózus 84-ik paragrafus generális rendelkezése úgy szól, hogy a sztrájk vagy kizárás csak a kollektív szerződés alapján létesített jogi viszonyt szünteti meg, de nem képez jogos indokot az egyéni munkaszerződés megszüntetésére, mert ennek összes joghatálya a sztrájk, vagy kizárás tartamára csak felfüggesztődik. A 15 munkás keresete erre az utolsó, jogszoros hangzó, de jogszorosán át nem gondolt „felfüggesztődik” szóra támaszkodott, amelyet úgy magyaráztak, hogy az időközben alkalmazott új munkások felvételével a kizárás megszűnt, a felfüggesztődött egyéni jogviszony tehát visszaállt a kizárt és vissza nem vett munkások, valamint a vállalat között. A jogviszony helyreálltának természetes következménye pedig az, hogy a gyár csak a törvény 78-ik szakaszában előírt 14 napi felmondással, vagy a 14 napra járó bér kifizetésével bocsáthatja el a munkásokat. Köznapi nyelven a kizárások azt vitatták, hogy a kizárásokkal még nem szüntek meg a vállalat alkalmazottai lenni, tehát igényt tarthatnak a felmondási időre.

Ezzel szemben a Transsylvania-butorgyár vezetője azzal érvelt, hogy a 84-ik szakasz szerencsétlenül megfogalmazott egyetlen kifejezése az összes illetékes fórumok értelmezése szerint sem helyezhette hatályon kívül az 1920 évi Trancu-Jasi törvényt, valamint az ennek alapján 10 év óta kifejlesztett egész romániai szociális jogrendszerünket.

A „felfüggesztődik” kifejezés helytelen értelmezése elkobozná a munkaadóktól a kizárás, a munkástól pedig a sztrájk jogát, ami pedig az egész mai kulturvilág szociális fejlődésének egyik intézményes alapja. Ennek ellenére a bíróság a törvény szó szerinti szövegének alkalmazásával megítélte a kizárt munkásoknak a 14 napi felmondási időre járó bérösszeget.

A gyár megfellebbezte az ítéletet és most úgy a munkaadók, mint a munká-

sok körében érthető érdeklődéssel tekintenek a felsőbb bíróságok döntése elé. Ha a felsőbb fórumok megerősítik a járásbírósi álláspontját, akkor egyetlen szó miatt, amely a gyorsított törvényhozás klasszikus példánya, meg fog indulni a hasonló perek lavi-nája. A munkaadók el vannak határozva arra, hogy az 1929 évi törvény életbelépése óta lefolytatott összes sztrájk-ügyekben keresetet fognak indítani a munkába vissza nem jelentkező

munkások ellen, hogy fizessék meg a 14 napi felmondási időre járó bérüknek megfelelő összegét. Kétségtelen, hogy erre a munkások is hasonló perekkel fognak válaszolni, ami valóságos káoszt fog teremteni az aránylag elég jól kiépült szociális rendszerben és ellenségesse élezheti a munkaadók és munkások közötti viszonyt. A 84-ik paragrafusnak ez az egyetlen kifejezése való-sággal hatályon kívül helyezi az 1920 évi Trancu-Jasi-féle törvényt, amely célját is veszti. A munkaadóknak nem lesz érdemes a benne előírt hosszadalmas eljárásokat lefolytatni és elszem-vedni azt, hogy a némelykor hónapokig is elhúzódó békéltető tárgyalások alatt az üzem munkássága kedvetlenül, sőt néha amerikázva dolgozik, mert hiszen az eljárás befejeztével ugysem kapja meg a törvényben eredetileg biztosított kizárási jogot. A munkaadó részére sokkal célszerűbb lesz, hogy 14 napi felmondással elbocsássa összes munkásait és azután a közte és a munkások között a munkaügyi hatóságok beavatkozása nélkül lefolytatott közvetlen tárgyalásokon kialakult feltételek mellett újra visszaveszi őket. De a munkások is nagyon meg fogják gondolni, hogy érde-mes-e a munkaügyi hatóságok inter-venióját igénybe venniük, amikor sztrájkra ugysem kaphatnak jogot, il-letve ők is, csak úgy sztrájkolhatnak a 84-ik paragrafus legújabb értelmezése szerint, ha befizetik a munkaadókhoz a 14 napi felmondási időre járó bérük összegét és így az egyéni szerződéseket is felbontják.

A szeszadóhitelek megvonása kritikus helyzetbe sodorta az érdekelt iparvállalatokat

Eddig sikertelen volt minden akció, amit a sérelmes intézkedés visszavonására indítottak

Brassó, július 9.

Még május elején történt, hogy a pénzügyminisztérium egyik napról a másikra felmondotta a cukorgyárak, petroleumvállalatok, szesz, sör és szeszitalgyárak adóhiteleit. Ez a váratlan hitelmegvonás az összes vállalkozókat igen kényelmetlen helyzetbe sodorta, de az amugyis nehézségekkel küzdő szesz és söripart valósággal megbénította. A szeszadóhitelt az állam azért vezette be, mert tudja, hogy a gyárak az áruval együtt a ráeső fogyasztási adót is hitelbe adják el, illetve az adót előlegezik, mert azt akkor fizetik be, amikor az árut kiviszik a gyárból, de csak később kapják vissza. A mai krízisben a gyárak különösen hosszú lejáratú hitelezik ki az árut és legjobb esetben egy, vagy másfél év múlva látnak pénzt belőle, de akkor sem az egészet, mert az időközben fizetéseketlen lett, vagy csődbejutott vevőktől a követeléseknek csak egy részét kapják meg. A gyárak tehát a fogyasztási adó azonnali levonásával olyan áru után is kénytelenek adót fizetni, amelynek esetleg az árát sem kapják meg. Ezt a hátrányt valamennyire kiegyensúlyozta a szeszadó-hitel, vagyis az a kedvezmény, hogy a gyár olyankor, amikor nincs elegendő készpénze (és ma melyiknek van?), viszont a bankhitelt sem szabad tul-ságosan igénybe vennie, háromtól hat hónapig terjedő haladékokat kapott a kincstártól a szeszadó befizetésére és így mégis tudott árut kiszállítani a helyiségéből.

A gyárak ehhez igazították egész pénzügyi egyensúlyukat, amelyet azonban a hitelfelmondás teljesen felborított. Ha például csak egy közepes kapacitású sörgyárat veszünk, amely havonta ezer hektoliter sört szállít ki, ennek az adója 450 ezer lej. Ilyen összeget ma egyetlen vállalat sem képes előlegezni sem a vevőinek, sem az államnak. Tehát? Nem ad el árut. Ha meg nem tud eladni, akkor kamatvesztésegei vannak, zavarok állanak be a kötelezettségek rendezésében, jön a bérredukció, munkáselbocsátás, nem képes az egyenes adóját fizetni és az egész vállalat meginog. Fokozza még ezt a súlyos helyzetet az is, hogy az eddig meg-hitelezett fogyasztási adót záros határidőn belül szintén be kell fizetni, mert különben jön a végrehajtó és az árve-rés. Igaz ugyan, hogy a régi szeszadó-hitelre az állam mégis ad olyan kedvez-ményt, hogy azt 5 havonta esedékes részletekben is lehessen fizetni, de csak újabb külön garanciák mellett.

Már pedig éppen ez az, amitől a gyárak legjobban fáznak, mert nem akar-ják teljesen kiszolgáltatni magukat a finanszírozó bankoknak.

Még hátrányosabb helyzetbe kerültek azok a vállalatok, amelyek csak alig néhány hónappal előbb kapták meg hosszadalmas utánjárással a szeszadó-hitel kedvezményét. A szeszadóhitelek megszerzése legalább 50–80 ezer lej költséggel jár és most ezt az összeget is hiába dobták ki.

Áll a harc a kartellen belül

Miért bomlik föl az Email Unió?

Nyilatkoznak Princzek a Westen-gyár összeomlásáról és a zománckartell jövőjéről — Bankgarancia nélkül nem marad fent a közös eladási iroda

Szatmár, július 9.

Amióta a Princz Testvérek r. t. szatmári régi gépgyár fölvette gyártási körébe a zománccédek gyártását, azóta a külföldi áru csaknem teljesen kiszorult a romániai piacról. A milyen elismerten szolid, komoly ipart produkált ez a gyár a gépgyártás és mozdony-javítás terén, amennyire szilárd és megbízható volt a híre mindig az olajalmi berendezések terén, annyira márká lett a Princz-cég a zománccédek gyártása terén is. Gyártási politikájában az az elv érvényesült, hogy nem az olcsóság a lényegesebb kellék, hanem a gyártmányok tartóssága. Két év alatt be is hálózta új gyártási cikkeivel, a zománccédekkel is az egész országot.

A medgyesi Westen-cég, amely régebben foglalkozik Romániában a zománccédek gyártásával és amely addig monopolizálta a romániai piacot, mert egyedül állott, nem látta szívesen Princzek gyors népszerűségét és igyekezett kartellbe hozni Princzeket, akik hajlandók is voltak erre, csupán, a gyártási minőség tekintetében hagytak maguknak szabad kezét. Erős harc indult meg a kartellen belül a két gyár között. A szatmári Princz-gyár azt látta a kartell ideje alatt, hogy a Westen-cég nem tartja a kartell minden pont-ját, hanem könnyelműen lemegy az árakkal. Ez indította arra, hogy csak az erős terjesztő cégeket igyekeztek megtartani maguknak, míg a Westenék meglehetősen könnyelműek voltak a kihitelezés terén is. A kartell egy esztendeje letelt és nem újították meg a kartellt, hanem közös eladási irodát létesítettek, amelynek központja Westenék kívánságára Medgyesen volt.

A medgyesi gyárat elérte végzete. A könnyelmű kihitelezés, az olcsóságra törekvés a minőség rovására is komoly válságba kergette a Westen-céget, amely csaknem százmillió lejnyi tartozással mostanában fizetéseketlen lett. A bankok, amelyek ennél a gyárnál érdekelve vannak, megkezdtek a szanálási tárgyalásokat, de ezek sikere nagyrészt attól függ, hogy sikerül-e fenntartani a Westen és a Princz gyár között létesített Email Uniót,

Az érdekelték május óta már több memorandum és számtalan küldött-séggel intervenciáltak, sorozatos gyűléseket is tartottak a szeszadóhitelek vissza adása érdekében, de hiába. A sok sikertelen kísérlet most azután azt a gondolatot tolta előtérbe, hogy közigazgatási úton kellene megpróbálni a súlyos intézkedés hatálytalansítását elérni. Az érdekelték többsége ugyanis arra az álláspontra helyezkedik, hogy a szeszadóhitelek megadása egy szerződés a kedvezményben részesített vállalat és az állam között, amelyet a kincstár egyoldalúan felbontott és ezzel a legnagyobb nehézségeknek dobtá oda a gyárakat, amelyek a gazdasági válság miatt amugy is csak a legkétségbeesettebb erőfeszítéssel tudják még felszínen tartani magukat.

és, hogy ebben a közös eladási irodában a kvóta megmarad-e úgy, mint eddig volt, amikor Princzek csak 25 százalékát tartották fent maguknak az eladásból, míg 75 százalék Westenéknek jutott. Szó van aztán az Email Unió székhelyének elhelyezéséről is, mert a Princz-gyár nem hajlandó továbbra is Medgyesen hagyni a közös irodát, hanem azt kívánja, hogy vagy Kolozsvárra, vagy Nagyváradra helyezze azt.

Fölkerestük a Princz Testvérek szatmári edénygyár igazgatóságát, ahol a következő információkat kaptuk a zománckartell sorsát illetően:

— A zománccédek-kartell nem csak azért van veszélyben, mert Westen vonakodik az Email Unió székhelyét Medgyesről Kolozsvárra áthelyezni, hanem azért is, sőt főként azért, mert a Westen cég mai állapotában a Princz Testvérek részvénytársaság csak úgy hajlandó a kartell fenntartani, ha a Westen gyár a szerződésben vállalt összes kötelezettségének betartásáért megfelelő garanciát nyújt a Princz Testvérek részvénytársaságnak. E garancia nélkül, valamint, ha nem látja biztosítva, hogy a közös eladási irodát semleges helyre, Kolozsvárra, vagy Nagyváradra helyezik át, a Princz Testvérek cég semmi körülmények között sem hajlandó a kartellben bentmaradni.

A gyártási és értékesítési kvóta megváltoztatása dolgában is kérdést intéztünk a Princz Testvérek részvénytársaság igazgatóságához, abonnan azt a választ kaptuk, hogy, bár a Princz gyár komoly barátai és üzletpartnerei a kvóta megváltoztatására igyekeznek rábírni a Princz-gyárat és jöllehet az ország jelenlegi fogyasztását maga a Princz gyár is teljesen el tudná látni, mégsem kívánják az eladási kvótát ezidőszentint érinteni, mert nem tartják ildomosnak, hogy kihatározzák bajbajutott partnerük szorult helyzetét. Arra a kérdé-sünkre, hogy később sem szándékoznak-e Princzek a kvótát megváltoztatni, a gyár igazgatósága részéről azt a választ kaptuk, hogy erről csak akkor lehet szó, ha ez a kartell fölbomlik és újabb harcra kényszerítik őket.

Ebben az esetben egy újabb kartell-tárgyalás
rendjén, a Princz-gyár okvetlenül ragaszkodni
fog az 50-50 százalékos kvótához és nincs
semmi kétségük aziránt, hogy azt ki is fog-
ják tudni vinni maguknak.

Az érdekelt romániai piacon, ahol élénk ér-
deklődéssel figyelik a két gyár közötti kifej-
lődött és a kartell dacára is kiélesedett harcot,
kíváncsian néznek a bekövetkezendőkre. Azt
minden szakember előre látta, hogy az a fegy-
ver, amelyet Westenék használnak Princzek
ellen, visszafelé fog elsülni és biztosra veszik,
hogy Princzek a maguk meggondolt, szolid
üzleti politikájukkal felülmaradnak a ver-
senyben. Ha most, amikor a Westenéknél
nagy változások állanak be, újabb harcra
kényszerítik a Princz-gyárat, úgy a Princz-
cég rákényszerül még erőteljesebben megvé-
deni a maga jogos üzleti érdekeit. És ebben
az esetben fölbomlik az Email Unió is, a
melynek föntartása pedig elsősorban a Wes-
ten-gyárnak érdeke.

Nyolc hetes sztrájk a nagyvárad vasgyárban

Nagyvárad, július 9.

Nyolc hete áll a vasöntők sztrájkja a nagyvárad vasgyárban. A sztrájkot az váltotta ki, hogy a rosszul készített moz-
donyalkatrészekért a munkások fizetésén
akarta kárpótolni magát a gyár. Holott a
hiba a mérnöki művezetésből eredt.

A nyolc hetes sztrájk még mindig nem
fejeződött be, bár egy kis jóakarattal a
kenyértelen, éhező munkások, akik 10-
15 évet dolgoztak a Nagyvárad Vasön-
tődében, hajlandók lennének felvenni a
munkát.

Az angol kormány hatvan százalékos garanciát ad ipari cégeknek Romániába irányuló exportját

London, július 9.

Az „Evening Standard” jelentése sze-
rint az angol kormány az exportgaran-
ciára irányuló kölcsönakcióját nemcsak
a szovjetre, hanem Romániára és Gö-
rögországra is ki akarja terjeszteni.

Anglia mintegy százötven millió
pengőnyi garanciahitellel akarja előse-
gíteni a két utóbbi ország felé irányuló
ipari kivitelét, még pedig olyképpen,
hogy hatvan százalékos az állam, negy-
ven százalékos az exportcégek fedez-
nének.

Iskolák Egyesülete

— AZ ARADI NÉPDALPÁLYÁZAT ERED-
MÉNYE. Az aradi Magyarpart Közművelő-
dési Szakosztálya által 1931. március hó 17-
én meghirdetett országos népdalpályázat
eredményeit a szakosztály vezetősége a kö-
vetkezőkben hozza köz tudomásra. Beérkezett
összesen 144 pályamű, amelyek között me-
glepően sok figyelemreméltó akad. Az első
díjat nem adták ki, ehelyett két második és
három harmadik díjat kreáltak. II. díjat
nyert: Bogdány István zenetanár, Arad, „Sü-

vit a szél” jellegével. Szövegét írta: Bogdány
István és Rottensteiner Sándor r. k. kántor-
tanító, Tenke. „Dalos a magyar szív” jelleg-
vel. Petőfi Sándor versére. III. díjat nyert:
Szilágyi Elemér karnagy, Nagyszalonta.
„Szívvirágok” jellegével. Petőfi Sándor versé-
re. Dr. Mezey Zsigmond zenetanár, karnagy,
Arad. „Sirva vigad a magyar” jellegével. „Hi-
deg szél fúj, hull a fának levele” címmel.
Szövegét írta: Fekete Pál. Reményik László
okl. mérnök, Arad. „Három rózsza” jellegével.
Szövegét írta: Reményik Sándor okl. mérnök.
IV. díjat nyert: Dr. Vitoané Hunyady Erzsike,
Arad. „Fiam, csak énekeljete” jellegével.
Szabolcska Mihály versére. V. díjat csak
a szövegre adták ki. A dalszöveg címe és
jellege: „Gyimesen, az erdőszélen.” Szerző
sürgösen jelentkeztek. — Dicsőő oklevelet
nyert tizenegy szerző, a következő sorrend-
ben. Dr. Erdős Mátyás, vezető járásbíró, Bu-
teni. „Alea iacta est” jellegével. Szövegét írta:
Kovács László. Dr. Mezey Zsigmond, zeneta-
nár, karnagy, Arad. „Magyar muzsikaszó”
jellegével. Szabolcska Mihály versére. Éles Jo-
li, Nagyvárad. „Fier” jellegével. Szövegét ír-
ta: Éles Joli. András Ede zenetanár, kar-
nagy, Nagyvárad. „Bolygóútkék” jellegével.
Szövegét írta: András Ede. Ifj. Bedő Árpád
Arad. „Azt álmodtam” jellegével. Szövegét ír-
ta: Dr. Bedő Árpád ügyvéd. Dr. Szalai Ele-
mér, zenetanár, Szatmár. „Simplicitas” jelleg-
vel. Szövegét írta: Dr. Szalay Elemér. Hal-
mos András tanító, Nagyvárad. „Szülőföldem
szép határa” jellegével. Szövegét írta: Halmos
András. Komlós Elemér, zeneszerző, Arad.
„Fehér kocsag” jellegével. Szövegét írta: Vig
Andor, író, Budapest. Dr. Erdős Mátyás, ve-
zető járásbíró, Buteni. „Próba szerencse” jel-
legével. Szövegét írta: Zombori Jenő. Csányi
Mátyás karnagy, Arad. „Thália” jellegével.
Szövegét írta: Bérczy Lajos tanár. „Hargita”
jellegével csak a szöveg nyert dicséretet. Szer-
ző sürgösen jelentkeztek. — A kitüntetett pá-
lyaművek egy részét a szakosztály legköze-
lebbi kinyomtatja és olcsó áron hozza forga-
lomba. A ki nem tüntetett pályaművek szer-
zőit felkéri a szakosztály, hogy műveikért fo-
lyó évi augusztus hó 15-ig jelentkezzenek,
mert azon túl a művek megőrzésére nem vál-
lalkozik.

— AZ ERDÉLYI KÉMENYSEPRÓMESTER-
REK SZÖVETSÉGE folyó hó 12-én, vasárnap
délután 9 órai kezdettel tartja éves köz-
gyűlését a kolozsvári ipartestület székháza-
ban, ezt követően délután 11 órakor a kolozs-
vári tüzoltó laknyában fogja bemutatni tűz-
oltási szabványoktatást, a kéményseprő se-
gégekből alakított csapat. Az érdeklődő kö-
zönség megjelenését szívesen veszik.

— HIREK A BUKARESTI REFORMATUS
ISKOLARÓL. Bukarestből jelenti tudósítónk:
A bukaresti református iskola kimutatása
szerint az iskolát látogató növendékek zöme
iparos-szülőknek a gyermeke. Vallásra nézve
a reformátusok száma megegyezik a katho-
likusokéval, de a tanulók között evangélikus,
unitárius, sőt egy izraelita is akad. A sta-
tisztikában minden növendék magyar nem-
zetiségűnek van feltüntetve. Érdekes, hogy
az iskola 198 növendékének több, mint 10
százaléka magyar honpolgár. Az év elején
beiratkozott 213 gyermek közül, az év folya-
mán 15 maradt ki. Haláleset egy volt. — Itt
említjük meg, hogy az iskola nemrég zárta le
legutóbbi rendezett majálisának számításait.
A rendező bizottság mérlegéből kitűnik, hogy
a befolyt összegből, 20.087 lej tiszta haszon
maradt, de ebben az összegben az egyidejű-
leg kibocsátott gyűjtőleveken szereplő tételek
nincsenek beleértve. A majális sikerét már
előre biztosították az iskola és az egyházköz-
ség hívei, akik részben az előzetes munkák-
ban működtek közre, részben pedig jelennek
elárúsításával, vagy rendezéssel járultak hoz-
zá a rendező bizottság eredménydus munká-
jához.

Ismerd meg a gyermeked lelkét, ha életre való, lelkileg is épkezláb embert akarsz nevelni belőle!

A modern orvostudománynak az utolsó évtizedekben legtöbbet fejlődött ága a lélekgyógyászat. Az újabbkori, sok tekintetben még ma is forradalmian ható lélekgyógyászatnak vannak rajongó hívei és vannak elvi ellenségei, de mindkét fél egyaránt elismeri, hogy a gyermeknevelés terén olyan páratlan eredményeket és lehetőségeket tud felmutatni, amilyenekről azelőtt még álmodni sem lehetett. Különösen uttörő munkát végzett ezen a téren Prof. Stekel bécsi egyetemi tanár, akinek „Briefe an eine Mutter” című munkája az egész világon viszhangot keltett.

Három részből, három kis kötetben, áll Stekel munkája, amely magyarul

ÜZENET AZ ANYÁKNAK

cím alatt jelent meg. Az I. rész foglalkozik a terhesség idejével s végigki-
séri a csecsemő gondozását és ápolását egészen 2 éves korig. A II. rész
az ovodás korról és az első iskolai évekről foglalkozik. A III. rész pedig
a nevelés szempontjából legnehezebb kornak, a serdülés és az érettség
korának a problémáit világítja meg. Az egyes kötetek külön-külön is kap-
hatók. Külön az I. kötet 90, a II. kötet 120, a III. kötet 130 lej. A 3 kö-
tetet egyszerre 320 lejért franco szállítjuk.

BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA

Mélyen megszorodott szív-
vel tudatjuk, hogy a forrón szere-
zett gyermek, testvér és rokon

HUNYADY MARGIT-LENKE

kinos szenvedés után 3 és fél éves
korában f. hó 9-én reggel 7^{1/2}
órákor csendesen elhunyt.

Hült tetemét f. hó 10-én, pén-
teken délután 5 órákor fogjuk a
Petocile 21 szám alatti gyászház-
ból, a bolgárszégi róm. kath. te-
metőben örök nyugalomra he-
lyezni.

Drága halottunk Isten veled!

Brassó, 1931 július 9.

A gyászoló család

HIRDETMEY

Közhírré tétetik, hogy a pütkereti Hite-
l-szövetkezet 1931. évi június hó 28-án kimon-
dotta a felszámolást.

Az igazgatóság.

A legolcsóbb cserépkályhák és
Zsolnai Faiancé-falburkolat-le-
mezek, terrazzo padló-lapok leg-
újabb mintákban, nagy választékban,
mélyen leszállított áron. Kálvária-
kások és javítások, csak a

TERACOTTA

cserépkályhakeraknál

BRASSÓ, STR. PATRIARCHUL MI-
MON 8 (Gyár-ut) Telefon 794.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 750, illetve 15 lej. Legkisebb hirde-
tés 10 szó. Négyeszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény
A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Eladó Tuszád-Fürdőn
kedvező fizetési feltételekkel:
720 négyzetméter, a fürdő
központjában, kétszáz lej
négyzetméter. 2) hétszáznyolc
négyzetméter a „Solyom-
szikla” alatt gyönyörű kilátás-
sal a fürdőre és az Olt völgyé-
re 150 lej négyzetméter. Cím:
Sétatéri újságárú kiosk, k,
Brassó, 13815

Adómentes, napos, emeletes
ház, jólmező vendéglővel, (20
százalék lakbérnyedelelem) ju-
tányosan eladó. Közlebit
Brassó, Kapu-ucca 65-55. II.
em. 13772

Kiváló minőségű fájborok
hordó, vagy vagon-tételekben,
továbbá 8 mázsa dió eladó.
Reinhold Klotild. Aiud-Nagy-
enyed. Str. Mih. Viteazul 49.
13790

Kovácsmühely kivándorlás
miatt nagyon olcsón eladó. Er-
deklődni Soónál, Holbav, jud.
Brasov. 13838

Eladó nagy jégszekrény, ki-
fogástalan állapotban. Bras-
só, Vár-ucca 52. 13839

Üzlet, teljes berendezéssel,
engedéllyel együtt augusztus
elsőjére kiadó. Lemhényi Dé-
nes, Brassó, Moldova-u. 45.
13842

Frauenspiegel a legújabb né-
met nyelvű havi divatlap, csak
20 lej a Brassói Lapok könyv-
osztályában.

Eladó ház, három szoba,
konyha, és fürdőszoba, fa-
csir és nyári konyha, téglából,
szép kert. Cím: Brassó, Felső-
Fővény-ucca 15. 13843

Házak, telkek és lakások köz-
vetítési irodája Brassó, Hen-
tes-ucca 6. Telefon 401. Na-
ponta 8-10 és 2-5 óráig nyit-
va. 13834

Új Stingel-zongora olcsón
eladó. Brassó, Rózsater 9,
emelet. 13837

Allást nyer

Cukrászsegéd, teljesen önál-
ló, elsőrendű komoly, állandó
alkalmazásra jó fizetéssel fel-
vétetik, Königsforster cukrász-
da Arad, Minorita-palota.
Ajánlatokat bizonyítványmá-
solatokkal, fizetési igény meg-
jelölésével azonnalra kérünk.
13841

Lakás

Különálló családi ház: 4 szo-
ba, fürdőszoba, előszoba, min-
den mellékhelyiséggel, kis kert-
tel, szép-ember 29-től kiadó.
Brassó, Alsó-Fővény-ucca 12.
13810

Szívünk mély fájdalommal tu-
datjuk, hogy a mindnyájunk által
nagyon szeretett jó feleség, édes-
anya, nagymama, testvér, sógornő
és rokon

Csulak Györgyné

szül. Teleki Julianna

életének 71-ik, boldog házasságá-
nak 45-ik évében hosszas szenvedé-
s után f. hó 9-én reggel meg-
szünt élni.

Szeretett halottunk hült tete-
mét f. hó 11-én d. u. 5 órákor
fogjuk a gyászszobából Erzsébet-u.
18. sz. alól a ref. temetőbe örök
nyugalomra kísérni.

Nyugalma legyen csendes! Emléke áldott!

Brassó, 1931 július 9.

A gyászoló család

ÁRLEJTÉSI HIRDETMEY

2500 köbméter fenyő rönkfának azonnali le-
fuvarozása a Brassói-bertalan állomásra, leg-
kedvezőbb ajánlattevőnek ki lesz adva.

A feltételek megtekinthetők Gross Lajos
fűrésztelapi irodájában, Brassó, Kut-utca 106,
szám alatt, ahol az árlejtés is meg lesz tart-
va, 1931. évi július hó 12-én, vasárnap dél-
előtt 9 órákor.

Vascsoúdvár

A legolcsóbb bevásárlási forrás
az összes vízvezeték és egészség-
ügyi berendezési tárgyakban.

2157
Kertész Henrik, Brassó.

Könyvek

Egyetlen háztartás sem nélkül-
özhet Krébké Liber Etelka
A Házcukrászat Kézikönyve cím-
ű elsőrangú téztáskönyvet. Kap-
ható mindenütt. Ára 50 lej. A
Brassói Lapok Könyvosztálya ki-
adása.

Hölgyek figyelmébe! Fris-
havi divatlapok szabásmintá-
val: Record (35 lej), Die Schön-
ne Wienerin (35 lej), Paris
Divat (40 lej), állandóan kap-
hatók a Brassói Lapok könyv-
osztályában. 13835

Vegyes

Piskin megfelelő üzlethely-
séggel rendelkező háztulajdo-
nos, biztos fedezet mellett, bu-
tor, varrógép, gramofon és
kerékáru bizományi lerakati-
létesítene. Cím: Koppány J.
zsef, Simeria. 13796

SZABÁSZATI TANFOLYAMOT
állandóan tartok, mérsé-
kelt áron. Házy Ignác, mű-
szabászati szakoktató, Brassó,
Lensor 28. 13722

B. L. Kocsis Béla

Felelősszerkesztő:

ABRASSOI LAPOK nyomdavidálatának kiadása és rotációs nyomása, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra
negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820,
évente 1600 lej.

megbízások felvételére és fizetések átvételére tenni, helyi megbízottakon kívül a köv. központi meg-
bízottak vannak feljogosítva: Bartha Géza Dán Dániel, Gerő Sándor.

MEGBÍZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — Dás: Str. S. Barnuțiu 10. (Osz-
tán Kálmán) — Déva: Str. Ioan Creanga 2. (Balogh Géza), Telefon 17. Hunyad: és Alsófélszemély-
részére. Kolozsvár: Str. Dubarilor 7. (volt Timár-utca) (Neumann Ignác). — Marosvásárhely:
hely: Benjámín Árpád. Szentgyörgy-u. 6. — Nagyszombat: Str. Turului 13. (Szigetváry László)
— Nagyvárad: Str. Nic. Jiga 32 (Szabó Gyula) — Szatmár: Rákóczy-ut 37. (Kertész László)
Szatmár és Máramaros megyék részére. — Szilágysomlyó: (Halperin Ernő) — Temesvár:
Gyárvaros, Tigris-utca 4. (Halmágyi Pál). — Torda: Str. Regele Ferdinand 25. (Dáns József).

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi
detőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.